

Regeringens proposition

1975/76: 58

om Sveriges anslutning till konvention angående upprättande av ett europeiskt rymdorgan, m. m.;

beslutad den 23 oktober 1975.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

G. E. STRÄNG

HANS GUSTAFSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner Sveriges anslutning till en konvention angående upprättande av ett europeiskt rymdorgan (ESA). Denna konvention avses ersätta den konvention för upprättande av Organisationen för europeisk rymdforskning (ESRO), som Sverige undertecknade år 1962 och som trädde i kraft år 1964. Anslutningen till den nya konventionen innebär inte några förändringar i Sveriges deltagande i de samarbetsprogram på rymdområdet som tidigare har godkänts av riksdagen.

Vidare föreslås en av godkännandet betingad ändring i lagen (1966: 664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1966: 664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier

Härigenom föreskrives att 3 § lagen (1966: 664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*3 §²

Utan hinder av bestämmelse i annan författning åtnjuta följande internationella organisationer immunitet och privilegier enligt vad som bestämts i stadga eller avtal som är i kraft i förhållande till Sverige

1. Förenta Nationerna,
2. till Förenta Nationerna anknutna fackorgan,
3. Europarådet,
4. rådet för samarbete på tullområdet,
5. internationella atomenergiorganet,
6. Europeiska frihandelssammanslutningen,
7. organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling,
8. *organisationen för europeisk rymdforskning,*
9. den internationella domstolen,
10. den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna,
11. internationella centralorganet för biläggandet av investerings tvister,
12. Asiatiska utvecklingsbanken,
13. internationella telesatellitorganisationen Intelsat,
14. Afrikanska utvecklingsfonden,
15. internationella oljeskadefonden,

Utan hinder av bestämmelse i annan författning åtnjuta följande internationella organisationer immunitet och privilegier enligt vad som bestämts i stadga eller avtal som är i kraft i förhållande till Sverige

1. Förenta Nationerna,
2. till Förenta Nationerna anknutna fackorgan,
3. Europarådet,
4. rådet för samarbete på tullområdet,
5. internationella atomenergiorganet,
6. Europeiska frihandelssammanslutningen,
7. organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling,
8. *europeiska rymdorganet,*
9. den internationella domstolen,
10. den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna,
11. internationella centralorganet för biläggandet av investerings tvister,
12. Asiatiska utvecklingsbanken,
13. internationella telesatellitorganisationen Intelsat,
14. Afrikanska utvecklingsfonden,
15. internationella oljeskadefonden,

¹ Lagen omtryckt 1973: 1204.

• Senaste lydelse 1975: 61 (jfr 1975: 820).

Nuvarande lydelse

16. den europeiska organisationen för astronomisk forskning rörande södra stjärnhimlen,

17. det europeiska centret för medellånga väderprognoser.

Föreslagen lydelse

16. den europeiska organisationen för astronomisk forskning rörande södra stjärnhimlen,

17. det europeiska centret för medellånga väderprognoser.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-10-23

Närvarande: statsrådet Sträng, ordförande, och statsråden Andersson, Aspling, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Lidbom, Carlsson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén

Föredragande: statsrådet Gustafsson

Proposition om Sveriges anslutning till konvention angående upprättande av ett europeiskt rymdorgan, m. m.

1 Inledning

Europeiskt rymdforskningssamarbete inleddes i början av 1960-talet. Vid en konferens i Paris år 1962 undertecknades av nio europeiska länder, däribland Sverige, en konvention angående upprättande av Organisationen för europeisk rymdforskning (European Space Research Organisation, ESRO). Konventionen trädde i kraft år 1964. Något innan ESRO bildades hade en annan organisation, den europeiska organisationen för utveckling av bärraketer (European Launcher Development Organisation, ELDO), bildats. Sverige deltar inte i denna organisation.

Ända sedan den senare delen av 1960-talet har det europeiska rymdsamarbetet varit föremål för en fortlöpande omprövning. Förhandlingarna om detta har främst förts inom den europeiska rymdkonferensen (European Space Conference, ESC), ett samrådsorgan på ministernivå i vars arbete Sverige har deltagit. En närmare redogörelse för dessa förhandlingar har tidigare lämnats i prop. 1972: 48, prop. 1973: 1 (bil. 15 s. 97) och prop. 1974: 1 (bil. 15 s. 161).

Överläggningar inom ESC förde till enighet om att ett nytt europeiskt rymdorgan (European Space Agency, ESA) skulle bildas. Till ESA skulle ESRO:s tillgångar och program föras över. ELDO skulle läggas ned och vissa av dess tillgångar föras över till ESA. En samordning skulle ske mellan nationella rymdprogram och de gemensamma europeiska rymdprogrammen.

Den 30 maj 1975 undertecknades konventionen angående upprättande av ett europeiskt rymdorgan av ombud för regeringarna i Bel-

gien, Danmark, Frankrike, Italien, Nederländerna, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland. Konventionen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga*. Konventionen träder i kraft när den har ratificerats av nyss nämnda stater. Samma dag upphör konventionen om upprättande av ESRO att gälla.

2 Konventionen angående upprättande av Organisationen för europeisk rymdforskning (ESRO)

Konventionen angående upprättande av ESRO omfattar en inledning jämte 24 artiklar. Till konventionen finns fogade två protokoll, ett rörande finansiella bestämmelser samt ett om medelsbehovet under organisationens första åtta år. En närmare redogörelse för konventionens innehåll lämnades i prop. 1962: 85. I samband med att ESRO:s första verksamhetsperiod utgick år 1972 utarbetades förslag till vissa revideringar av konventionen och det till denna fogade finansprotokollet. En närmare redogörelse för dessa förslag har lämnats i prop. 1972: 48 (s. 10). Trots att dessa förslag aldrig formellt infördes i konventionen har de i realiteten i huvudsak tillämpats under organisationens senaste treåriga verksamhetsperiod. De har också utgjort grunden för arbetet med ESA-konventionen. De tillämpningsprojekt som till följd av detta, utan att vara omnämnda i konventionstexten, har bedrivits av organisationen har grundats på särskilda avtal som har godkänts av de deltagande staterna.

I fråga om privilegier och immunitet för ESRO, medlemsstaternas representanter och personer i organisationens tjänst finns bestämmelser i ett av medlemsstaterna särskilt upprättat protokoll.

3 Konventionen angående upprättande av ett europeiskt rymdorgan (ESA)

Konventionen angående upprättande av ESA omfattar en inledning jämte 26 artiklar. Till konventionen har fogats fem bilagor, en om privilegier och immunitet, en om finansiella bestämmelser, en om fakultativa program, en om internationalisering av nationella program och en om industripolitik.

I konventionens artikel I anges villkoren för medlemskap i och sätet för ESA, i artiklarna II—V anges organets syfte och verksamhet och i artiklarna VI—IX den policy som organet skall tillämpa vid genomförandet av verksamheten. Artiklarna X—XV innehåller bestämmelser om organets interna institutionella förhållanden och artiklarna XVI—XXVI innehåller bestämmelser om tillämpning av konventionen, så-

som förfarandet vid tvister, ratifikation, ikraftträdande och medlemmars till- och frånträde.

I det följande anges det huvudsakliga innehållet i konventionen och de fem bilagorna.

Inledning och upprättande av ESA

I inledningen till konventionen framhåller de till konventionen anslutna staterna att de resurser som erfordras för verksamheten inom rymdområdet är av en storleksordning som går utöver de enskilda staternas förmåga. De önskar därför vidareutveckla och stärka det europeiska samarbetet för fredliga ändamål inom rymdforskning och rymdteknologi och dessas rymdtillämpning. De vill i detta syfte upprätta en enda europeisk rymdorganisation för att öka effektiviteten av de samlade europeiska rymdansträngningarna genom en bättre användning av de resurser som f. n. ägnas rymden och för att formulera ett gemensamt europeiskt rymdprogram för uteslutande fredligt ändamål.

I *artikel I* förklaras ESA vara upprättat och anges att medlemmar i ESA är de stater som har ratificerat konventionen före dess ikraftträdande eller därefter anslutit sig till denna. De med medlemskapet förknippade ekonomiska skyldigheterna anges liksom att ESA:s säte förläggs till Parisområdet.

Syfte och verksamhet

I *artikel II* föreskrivs att ESA skall ha till syfte att för uteslutande fredligt ändamål sörja för och främja samarbete mellan europeiska stater inom rymdforskning och rymdteknologi och dessas rymdtillämpning, i syfte att använda dem för vetenskapliga ändamål och för operativa rymdtillämpningssystem. Detta skall ske genom att ESA utarbetar och genomför dels en långfristig europeisk rymdpolitik, dels en för sina program ägnad industripolitik samt lämnar medlemsstaterna rekommendationer inom dessa områden. Vidare skall ESA utarbeta och genomföra verksamheter och program på rymdområdet och samordna det europeiska rymdprogrammet med de nationella programmen.

Artikel III ger vissa riktlinjer för hur informationer och data skall hanteras inom ESA och vilka rättigheter som tillkommer ESA och medlemsstaterna i förhållande till resultaten av verksamheten. Huvudregeln är att medlemsstaterna och ESA skall underlätta utbyte av vetenskapliga och tekniska informationer samt säkerställa att de vetenskapliga resultaten publiceras eller på annat sätt blir brett tillgängliga. En medlemsstat skall dock inte behöva lämna ut information som har erhållits utanför ESA om detta skulle stå i strid med säkerhetsintressen eller överenskommelser med tredje part eller med villkor som har ställts upp i samband med att information gavs. De uppfinningar

och tekniska data som ESA har äganderätten till får utan avgift utnyttjas av medlemsstaterna och av fysiska och juridiska personer under dessas jurisdiktion.

Enligt *artikel IV* åligger det medlemsstaterna att underlätta utbyte av personer med verksamhet inom ESA:s område under förutsättning att detta är förenligt med tillämpningen av medlemsstaternas lagar och föreskrifter angående inresa, uppehåll och utresa.

I *artikel V* stadgas att ESA:s verksamhet skall omfatta en obligatorisk del, vari alla medlemsstater deltar, och en frivillig del, vari de medlemsstater deltar som är intresserade. Den obligatoriska delen skall omfatta grundläggande verksamheter såsom utbildning, dokumentation och studium av framtida projekt, utarbetande och genomförande av ett vetenskapligt program omfattande satelliter och andra rymdsystem, insamling och spridning av information till medlemsstaterna samt regelbunden kontakt med avnämare av rymdteknik. Den frivilliga delen kan omfatta program för utveckling och uppskjutning m. m. av satelliter samt program för utveckling och drift m. m. av uppskjutningsanordningar och rymdtransportsystem. ESA kan också bedriva operativ verksamhet inom området för rymdtillämpningar på de villkor som särskilt bestäms. Kostnaderna för sådan operativ verksamhet skall bestridas av de berörda avnämarna.

Genomförande av verksamheten

ESA skall enligt *artikel VI* upprätthålla den interna kapacitet som är nödvändig för genomförandet av sina uppgifter. Medlemsstaterna och ESA skall därvid eftersträva att på bästa sätt och i första hand utnyttja redan existerande anläggningar antingen de är nationella eller drivs av ESA. De skall följaktligen inte inrätta nya anläggningar eller tjänster utan att först ha undersökt möjligheterna att utnyttja redan existerande resurser.

Artikel VII anger riktlinjer för ESA:s industripolitik. Den skall tillgodose kraven från programmen på ett från kostnadssynpunkt effektivt sätt, bl. a. genom att tillgodogöra sig fördelarna av fri konkurrens vid anbudsgivning, utom då detta är oförenligt med andra mål för industripolitiken. Vidare skall den förbättra den europeiska rymdindustrins konkurrenskraft i världen samt säkerställa att alla medlemsstater deltar på ett rättvist sätt med hänsyn till deras finansiella bidrag vid genomförandet av det gemensamma europeiska rymdprogrammet. I den utsträckning det är förenligt med bestämmelserna i artikel VI skall ESA för genomförandet av programmen utnyttja utomstående entreprenörer.

I *artikel VIII* föreskrivs att ESA i största möjliga utsträckning vid genomförandet av sina program skall utnyttja de bäraketer och andra rymdtransportsystem som har utvecklats antingen av ESA, av en med-

lemsstat eller med betydande bidrag från ESA, om detta inte innebär oskäligena nackdelar.

Artikel IX stadgar att en medlemsstat skall ha rätt att på egen bekostnad utnyttja ESA:s anläggningar, under förutsättning att detta inte inkräktar på ESA:s egen verksamhet. På samma villkor kan medlemsstater medges att utnyttja andra av ESA:s resurser. Produkter som har utvecklats inom ett program skall på begäran till skäligt pris tillhandahållas en medlemsstat som har deltagit i finansieringen av programmet.

Institutionella bestämmelser

I *artikel X* stadgas att ESA:s organ är rådet och generaldirektören, biträdd av personal.

Artikel XI innehåller bestämmelser om rådet. Detta sammanträder när så behövs antingen på delegat- eller på ministernivå. Varje medlemsstat har en röst. Rådet väljer för en tid av två år ordförande och vice ordförande samt ett presidium. Vart tredje år fastställer rådet genom enhälligt beslut av alla medlemsstater budget för ESA:s grundprogram och vetenskapliga program för den kommande femårsperioden. Med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater beslutar rådet om bl. a. antagande av ESA:s årliga budgetar, övriga finansiella bestämmelser, upprättandet av och fastställandet av bestämmelser för underkommittéer och till medlemsstaterna riktade rekommendationer. Enkel majoritet av samtliga medlemsstater krävs bl. a. för antagandet av nya program.

Artikel XII innehåller bestämmelser om generaldirektören och personalen. Generaldirektören är ESA:s högste verkställande tjänsteman och dess legale företrädare. Han avger en årlig rapport till rådet vilken offentliggörs. Generaldirektören och högre befattningshavare anställs och entledigas av rådet med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater. Övrig personal anställs och entledigas av generaldirektören. Generaldirektörens och personalens skyldigheter gentemot ESA skall vara av uteslutande internationell karaktär och de får därför varken begära eller mottaga instruktioner från någon regering eller från någon myndighet som står utanför ESA.

Vissa bestämmelser om medlemsstaternas finansiella bidrag lämnas i *artikel XIII*. Bidragsskala för de olika medlemsstaternas bidrag till ESA:s grundprogram och vetenskapliga program fastställs av rådet antingen i samband med fastställandet av ESA:s femårsbudget med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater eller enhälligt av alla medlemsstater vid annan tidpunkt. Bidragsskalan skall fastställas på grundval av varje medlemsstats genomsnittliga nationalinkomst under de tre senaste år för vilka statistik finns tillgänglig med vissa möjligheter till jämkning. På samma grund skall bidragsskalorna till ESA:s frivilliga

program baseras såvida inte samtliga i ett program deltagande stater beslutar annat. Bidragsskalorna revideras samtidigt som bidragsskalan till ESA:s grundprogram och vetenskapliga program. En medlemsstat som inte har varit medlem i ESRO eller ELDO måste utöver sina bidrag erlägga ett särskilt bidrag, som på grundval av värdet av ESA:s tillgångar fastställs av rådet med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater.

I *artikel XIV* stadgas att ESA kan efter enhälligt beslut i rådet av alla medlemsstater samarbeta med andra internationella organisationer och institutioner och med regeringar, organisationer och institutioner i icke medlemsstater och ingå avtal med dem för detta ändamål. Rådet fastställer med två tredjedels majoritet av alla berörda medlemsstater de närmare villkoren för sådant samarbete.

Artikel XV stadgar att ESA skall utgöra en juridisk person samt att ESA, dess personal och sakkunniga liksom dess medlemsstaters företrädare skall ha viss juridisk status och åtnjuta vissa privilegier enligt vad som anges i bilaga I. Avtal angående ESA:s säte och anläggningar skall ingås mellan ESA och av anläggningarna berörda medlemsstater.

Allmänna bestämmelser

Rådet kan enligt *artikel XVI* förorda ändring av konventionen och dess bilaga I. Sådan ändring träder i kraft 30 dagar efter det att samtliga medlemsstater lämnat sitt skriftliga medgivande. Rådet kan genom enhälligt beslut av samtliga medlemsstater ändra övriga bilagor i konventionen under förutsättning att ändringen inte strider mot konventionen.

Enligt *artikel XVII* skall varje tvist mellan två eller flera medlemsstater eller medlemsstat och ESA rörande tolkningen eller tillämpningen av konventionen eller dess bilagor liksom vissa i bilaga I specificerade tvister, vilka inte har kunnat biläggas av rådet, hänskjutas till skiljedom på begäran av part i tvisten. Skiljedomstolen skall bestå av tre medlemmar. Vardera parten i tvisten utser en skiljedomare och dessa skiljedomare utser den tredje som skall vara ordförande i skiljedomstolen.

Medlemsstat som har underlåtit att uppfylla sina förpliktelser kan enligt *artikel XVIII* uteslutas ur rymdorganet genom beslut av rådet med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater.

I *artikel XIX* stadgas att ESA den dag konventionen träder i kraft skall överta samtliga rättigheter och skyldigheter från ESRO och ELDO.

I *artiklarna XX och XXI* stadgas att konventionen hålls öppen för undertecknande av de stater som är medlemmar i ESC. Konventionen skall träda i kraft då de stater som är medlemmar i ESRO eller ELDO har ratificerat den. Samtidigt upphör konventionerna om upprättande av ESRO och ELDO att gälla.

Efter det att konventionen har trätt i kraft kan stater enligt *artikel XXII* ansluta sig till den efter enhälligt beslut i rådet av samtliga medlemsstater.

Ratifikations- och anslutningsinstrument skall deponeras hos franska regeringen. Enligt bestämmelse i *artikel XXIII* skall franska regeringen underrätta alla de stater som ursprungligen har underskrivit konventionen eller senare har anslutit sig om dagen för deposition av ratifikations- eller anslutningsinstrument, dagen för konventionens ikraftträdande och dagen för ändringar av konventionen samt medlemsstats uppsägning av konventionen. Uppsägning av konventionen kan enligt *artikel XXIV* ske tidigast sex år efter det att den har trätt i kraft. Även efter det att uppsägningen har trätt i kraft kan vissa ekonomiska förpliktelser åvila medlemsstaten avseende dels tidigare godkända avtalsbemyndiganden, dels ESA:s egendom på medlemsstatens territorium.

I *artikel XXV* stadgas vidare att ESA skall upplösas om det vid någon tidpunkt har mindre än fem medlemsstater. Det kan också upplösas vid vilken tidpunkt som helst genom överenskommelse mellan medlemsstaterna.

I *artikel XXVI* slutligen stadgas att konventionen skall efter det att den trätt i kraft registreras hos Förenta Nationernas sekretariat i cnlighet med artikel 102 i Förenta Nationernas stadga.

Bilagor

Innehållet i de fem bilagor som har fogats till konventionen kan sammanfattas på följande sätt.

Bilaga I innehåller bestämmelser om privilegier och immunitet för ESA, medlemsstaternas företrädare och organisationens anställda och sakkunniga. ESA:s fastigheter, lokaler och arkiv skall vara okränkbara. ESA skall åtnjuta immunitet mot rättsliga och exekutiva åtgärder och dess egendom och inkomster skall vara befriade från skatter, tullar o. d. Vissa undantag finns dock från dessa regler. Medlemsstaternas företrädare skall vid fullgörandet av sina uppgifter inom ESA åtnjuta privilegier och immunitet i vissa närmare angivna hänseenden. Detta gäller också ESA:s generaldirektör och anställda. Omfattningen av dessa förmåner stämmer överens med vad som är brukligt i fråga om andra internationella organisationer av motsvarande slag. Det uttalas att privilegierna och immuniteten har tillkommit uteslutande för att säkerställa ESA:s obehindrade verksamhet samt fullständigt oberoende för medlemsstaternas företrädare och ESA:s personal. Därför skall immuniteten hävas i alla de fall då dess bibehållande skulle hindra att rättvisa skapas och då den kan avstås utan förfång för ESA:s intressen.

Bilaga II innehåller finansiella bestämmelser. Räkenskapsåret utgörs av kalenderår. Före ingången av varje räkenskapsår skall rådet godkänna en allmän budget och en budget för varje program. Utgifterna för

verksamheten täcks genom bidrag enligt en bidragsskala som fastställs av rådet antingen vart tredje år i samband med fastställandet av fem-årsbudget eller när en ny stat ansluter sig till konventionen eller när rådet enhälligt så beslutar. Genom enhälligt beslut kan rådet anta en annan definition av organisationens kontoenhet. Revision utförs av en särskilt tillsatt revisionskommission.

Bilaga III innehåller bestämmelser om de frivilliga programmen. Där ges regler för hur sådana program skall sättas igång och under vilka villkor som enskilda stater kan till- eller frånträda ett sådant program. I regel är det bara när den beräknade kostnaden överskrids med mer än 20 % som en deltagande stat kan frånträda ett program. Äganderätten till de föremål och de anläggningar som har bekostats inom ett program tillkommer ESA för de deltagande staternas räkning.

I *bilaga IV* lämnas föreskrifter om internationalisering av nationella program. Huvudsyftet med dessa föreskrifter är att åstadkomma att varje medlemsstat skall erbjuda andra medlemsstater möjlighet att inom ramen för ESA:s verksamhet delta i varje nytt civilt rymdprojekt som den ämnar genomföra antingen ensam eller i samarbete med annan medlemsstat. Medlemsstaterna skall också göra sitt bästa för att säkerställa att de bilaterala eller multilaterala rymdobjekt som de genomför i samarbete med icke medlemsstater inte inverkar menligt på ESA:s vetenskapliga, ekonomiska eller industriella syften.

I *bilaga V* ges vissa riktlinjer för genomförandet av ESA:s industripolitik. Allmänt gäller att ESA vid utläggning av kontrakt skall ge företräde åt medlemsstaternas industrier och organisationer. Inom varje frivilligt program skall dock särskilt företräde lämnas åt de deltagande staternas industrier och organisationer. Vid fördelning av kontrakt mellan medlemsstaterna skall ESA sträva efter att värdet av kontrakten blir proportionellt mot de bidrag som de olika staterna lämnar till ESA. Vid de formella granskningar av den geografiska fördelningen av alla kontrakt som skall göras vart tredje år får kontraktsandelen för varje enskild stat inte understiga 80 % av resp. bidragsandel.

4 Skillnader mellan konventionerna angående ESA och ESRO

De viktigaste skillnaderna mellan ESA- och ESRO-konventionerna betingas av att ESA jämfört med ESRO har fått vidgade uppgifter. ESA skall arbeta för en långsiktig europeisk rymdpolitik och för att samordna och på sikt integrera de nationella rymdprogrammen med det europeiska rymdprogrammet. ESA skall vidare arbeta för en för medlemsstaterna enhetlig industripolitik på rymdområdet. Ytterligare en viktig skillnad är den uppgift som ESA har övertagit från ELDO, nämligen att utveckla och driva uppskjutningsanordningar och rymdtransportsystem.

En uppdelning har i ESA-konventionen gjorts av verksamheten i en obligatorisk och en frivillig del. Dessutom har ESA givits möjlighet att bedriva operativ verksamhet som bekostas av avnämarna. Möjligheten att driva tillämpningsprojekt infördes som tidigare har nämnts redan år 1972. Önskan att genom samordning av ESA:s och medlemsstaternas resurser uppnå största möjliga fördel för medlemsstaterna och deras industrier kommer till uttryck i artiklarna VI—IX och bilagorna III—V som behandlar ESA:s industripolitik, utnyttjandet av ESA:s och medlemsstaternas resurser samt genomförandet av frivilliga program.

Vissa ändringar har också gjorts i de finansiella bestämmelserna. De stater som underlåter att betala sina bidrag kommer enligt ESA-konventionen att snabbare förlora sin rösträtt i olika organ. I bilaga II har vidare den ändringen införts att särskilda budgetar skall göras upp för varje enskilt program. Varje stat skall alltid erlägga bidrag i sin egen valuta. Möjlighet att ändra definitionen av organisationens kontoenhet har också införts. Organisationen avser f. ö. att utnyttja denna möjlighet för att anta de europeiska gemenskapernas (EG) kontoenhet som sin egen.

Bestämmelserna om lösandet av tvister har ändrats. Enligt ESA-konventionen skall tvist hänskjutas till en särskilt tillsatt skiljedomstol och ej som tidigare gå till internationella domstolen. Slutligen har en bilaga om privilegier och immunitet tagits in i konventionen. Tidigare skedde hänvisning till ett av medlemsstaterna upprättat protokoll.

5 Lagen (1966: 664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier

Enligt lagen (1966: 664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier åtnjuter där särskilt angivna internationella organisationer den immunitet och de privilegier som har bestämts i stadga eller avtal som är i kraft i förhållande till Sverige. Beträffande vissa organisationer är också medlemsstaternas representanter och personer med tjänst hos eller uppdrag av sådan organisation berättigade till immunitet och privilegier.

Bland de särskilt angivna organisationerna återfinns ESRO. Också personer i denna organisations tjänst (generaldirektör, personal och sakkunniga) samt medlemsstaternas representanter åtnjuter immunitet och privilegier. Den närmare innebörden av förmåner framgår av protokollet rörande privilegier och immunitet för ESRO, vilket undertecknades av Sverige den 31 oktober 1963. Riksdagen har godkänt protokollet (prop. 1963: 202, UU 1963: 11, rskr 1963: 423).

Bestämmelserna i protokollet har huvudsakligen oförändrade förts över till bilaga I till ESA-konventionen.

6 Föredraganden

Rymdtekniken har utvecklats snabbt under 1960- och 1970-talen. Allt större och mer komplexa utrustningar har kunnat placeras i satellitbana eller skjutas ut i rymden. Den rymdtekniska utvecklingen har verksamt bidragit till utvecklingen inom annan teknik, exempelvis materialteknik, halvledarteknik, tillförlitlighetsteknik och reglerteknik.

Ursprungligen användes den fredligt inriktade rymdtekniken endast för forskningsändamål. I takt med utvecklingen utökades användningsområdena. Numera finns det praktiskt användbara och betydelsefulla rymdtekniska tillämpningar inom områdena telekommunikationer, navigation, meteorologi och fjärranalys. Som exempel kan nämnas att en avsevärd del av de telefonsamtal som utväxlas mellan Europa och Nordamerika nu överförs via telesatellit. Inom en nära framtid kan rymdtekniken också vinna praktisk tillämpning för radio- och TV-sändningar direkt från satellit till mottagare i hemmen.

Sverige har deltagit i det europeiska samarbetet avseende rymdforskning och rymdtillämpningar från dess början. År 1962 undertecknade Sverige konventionen angående upprättande av Organisationen för europeisk rymdforskning (ESRO), vilken ratificerades år 1964 (prop. 1962: 85, SU 1962: 75 och UU 1962: 2, rskr 1962: 195 och rskr 1962: 232, prop. 1964: 69 s. 56, SU 1964: 109, rskr 1964: 247). Sveriges deltagande motiverades dels av önskan att låta svenska vetenskapsmän delta i utforskandet av rymden och utnyttja de fördelar som rymdtekniken erbjöd, dels av strävan att ge svensk industri möjligheter att delta i det rymdtekniska utvecklingsarbetet och därmed stärka sin internationella konkurrenskraft.

Alltsedan senare delen av 1960-talet har man diskuterat formerna för det europeiska rymdsamarbetet inom den europeiska rymdkonferensen (ESC). I början av år 1975 nåddes enighet om att ersätta ESRO med ett nytt organ (ESA) med, jämfört med ESRO, vidgade uppgifter. Den 30 maj 1975 undertecknades konventionen om upprättande av ESA av tio europeiska länder, däribland Sverige. Konventionen träder i kraft när den har ratificerats av dessa länder. Samtidigt upphör konventionen om upprättande av ESRO att gälla.

Formellt sett innebär bildandet av ESA att ESRO slås samman med organisationen för utveckling av bärraketer (ELDO). Sakligt sett innebär det dock inga större förändringar i den verksamhet som ESRO har bedrivit under de senaste åren. Sveriges deltagande i de fem tillämpningsprojekt som tidigare har redovisats för riksdagen (prop. 1975: 1 bil. 15 s. 164—166) förändras inte.

Konventionen om upprättande av ESA innebär jämfört med nuvarande förhållanden en starkare betoning av vikten av att genom samordning av ESA:s och medlemsstaternas resurser uppnå största möj-

liga fördel för medlemsstaterna och deras industrier. En av organets uppgifter är sålunda att samordna de nationella rymdprogrammen och på sikt integrera dessa i det europeiska rymdprogrammet. Befintliga resurser i medlemsländerna skall utnyttjas i största möjliga utsträckning. ESA har också getts möjlighet att bedriva operativ verksamhet som bekostas av avnämarna.

ESA-konventionen ger en ökad tyngd åt rymdteknikens industripolitiska aspekter och ger bättre möjligheter att praktiskt tillämpa rymdtekniken. Samtidigt säkerställer den att svenska vetenskapsmän får delta i det fortsatta utforskandet av rymden. Jag förordar att Sveriges anslutning till konventionen om upprättande av ESA godkännes.

Ansluter sig Sverige till ESA-konventionen måste vissa lagstiftningsåtgärder vidtas. I lagen (1966: 664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier föreskrivs att ESRO åtnjuter immunitet och privilegier enligt vad som har bestämts i stadga eller avtal som är i kraft i förhållande till Sverige. Ett sådant avtal mellan medlemsstaterna i ESRO har godkänts av riksdagen. Bestämmelser om privilegier och immunitet finns intagna i bilaga till ESA-konventionen och ingår som en del av denna. De stämmer i huvudsak överens med de bestämmelser som nu finns för ESRO. Den bestämmelse i lagen som gäller ESRO bör nu upphöra att gälla. I stället bör ESA komma i åtnjutande av immunitet och privilegier enligt konventionen. Lagändringen bör träda i kraft när ESA-konventionen blir bindande för Sverige. Det bör därför ankomma på regeringen att bestämma om ikraftträdandet.

I enlighet med det anförda har inom industridepartementet upprättats förslag till lag om ändring i lagen med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier.

Lagförslaget har upprättats i samråd med statsrådet Lidbom.

7 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna Sveriges anslutning till konventionen angående upprättande av ett europeiskt rymdorgan (ESA),
2. antaga förslaget till lag om ändring i lagen (1966: 664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier.

8 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

*Bilaga***KONVENTION****angående upprättande av ett europeiskt rymdorgan**

De till denna konvention anslutna staterna,

vilka beaktar att de mänskliga, tekniska och finansiella resurser som erfordras för verksamhet inom rymdområdet är av en storleksordning som går utöver vad de europeiska länderna var för sig förmår,

vilka beaktar den resolution som antogs av europeiska rymdkonferensen den 20 december 1972 och vilken bekräftades av europeiska rymdkonferensen den 31 juli 1973, enligt vilken en ny organisation kallad "Europeiska rymdorganet" skall bildas av Organisationen för europeisk rymdforskning och Europeiska organisationen för utveckling och tillverkning av bärraketer för rymdfarkoster och enligt vilken syftet skall vara att integrera de europeiska nationella rymdprogrammen i ett europeiskt rymdprogram så långt och så snabbt som rimligen är möjligt,

vilka önskar vidareutveckla och stärka det europeiska samarbetet, uteslutande för fredligt ändamål, inom rymdforskning och rymdteknologi och dessas rymdtillämpning i syfte att använda dem för vetenskapliga ändamål och för operativa rymdtillämpningssystem,

vilka för att uppnå dessa mål *önskar* upprätta en enda europeisk rymdorganisation för att öka effektiviteten av de samlade europeiska rymdansträngningarna genom en bättre användning av de resurser som för närvarande ägnas rymden och för att formulera ett gemensamt europeiskt rymdprogram för uteslutande fredligt ändamål,

har överenskommit om följande:

ARTIKEL I**Rymdorganets upprättande**

1. En europeisk organisation, "Europeiska rymdorganet", härafter kallad "rymdorganet", upprättas härmed.

2. Rymdorganets medlemmar, härafter kallade "medlemsstaterna", skall vara de stater vilka tillträtt denna konvention enligt artiklarna XX och XXII.

3. Samtliga medlemsstater skall delta i den obligatoriska verksamhet som anges i artikel V 1. a) och skall bidra till rymdorganets fasta baskostnader enligt bilaga II.

4. Rymdorganets säte förlägges till Parisområdet.

ARTIKEL II**Syfte**

Rymdorganet skall ha till syfte att för uteslutande fredligt ändamål sörja för och främja samarbete mellan europeiska stater inom rymdforskning och rymdteknologi och dessas rymdtillämpning i syfte att an-

vända dem för vetenskapliga ändamål och för operativa rymdtillämpningssystem genom att:

a) utarbeta och genomföra en långfristig europeisk rymdpolitik, rekommendera medlemsstaterna mål för rymdverksamheten och avstämma medlemsstaternas politik gentemot andra nationella och internationella organisationer och institutioner;

b) utarbeta och genomföra verksamheter och program på rymdområdet;

c) samordna det europeiska rymdprogrammet med de nationella programmen och integrera dessa senare efter hand och så fullständigt som möjligt i det europeiska rymdprogrammet, i synnerhet vad beträffar utvecklandet av tillämpningssatelliter;

d) utarbeta och genomföra den för sitt program ägnade industripolitiken och rekommendera medlemsstaterna en enhetlig industripolitik.

ARTIKEL III

Informationer och data

1. Medlemsstaterna och rymdorganet skall underlätta utbyte av vetenskapliga och tekniska informationer som hänför sig till områdena rymdforskning och rymdteknologi och dessas rymdtillämpning, dock att en medlemsstat inte skall behöva lämna informationer som erhållits från annat håll än rymdorganet om medlemsstaten anser att sådant meddelande skulle stå i strid med dess egna säkerhetsintressen eller dess överenskomelser med tredje part eller med de villkor på vilka sådana informationer erhållits.

2. Vid bedrivandet av den verksamhet som avses i artikel V skall rymdorganet säkerställa att de vetenskapliga resultaten publiceras eller på annat sätt blir brett tillgängliga, sedan de utnyttjats av de för experimenten ansvariga vetenskapsmännen. De reducerade data som erhålles skall vara rymdorganets egendom.

3. När rymdorganet utlägger kontrakt eller träffar avtal skall det, med avseende på resulterande uppfinningar och tekniska data, förbehålla sig vederbörliga rättigheter för att skydda dels dess egna intressen, dels de medlemsstaters intressen som deltagit i vederbörande program, dels också under dessas jurisdiktion lydande fysiska och juridiska personers intressen. Dessa rättigheter skall särskilt täcka rätt till tillgång, rätt till yppande och nyttjanderätt. Sådana uppfinningar och tekniska data skall delges de deltagande medlemsstaterna.

4. De uppfinningar och tekniska data till vilka äganderätten tillkommer rymdorganet skall yppas för medlemsstaterna och kan användas utan avgift för egna behov av dessa medlemsstater och av fysiska och juridiska personer under dessas jurisdiktion.

5. Detaljerade regler för tillämpningen av ovannämnda bestämmelser skall antagas av rådet med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater.

ARTIKEL IV

Utbyte av personer

Medlemsstaterna skall underlätta utbyte av personer med verksamhet inom områden där rymdorganet har behörighet under förutsättning att

detta åtagande beträffande någon person ej skall påverka tillämpningen av medlemsstaternas lagar och föreskrifter angående inresa till, upphåll inom eller utresa från deras territorier.

ARTIKEL V

Verksamhet och program

1. Rymdorganets verksamhet skall omfatta obligatorisk verksamhet, vari alla medlemsstater deltar och fakultativ verksamhet, vari alla medlemsstater deltar utom de som formellt förklarar sig inte intresserade att deltaga däri.

a) Vad beträffar den obligatoriska verksamheten skall rymdorganet:

i) säkerställa att sådana grundläggande verksamheter bedrivs som utbildning, dokumentation, studium av framtida projekt och teknologiskt forskningsarbete,

ii) säkerställa att ett vetenskapligt program utarbetas och genomförs vilket omfattar satelliter och andra rymdsystem,

iii) samla tillämplig information och sprida den till medlemsstaterna, påpeka brister och dubbleringar samt lämna råd och hjälp till harmonisering av internationella och nationella program,

iv) hålla regelbunden kontakt med avnämarna av rymdteknik och hålla sig underrättat om deras behov.

b) Vad beträffar den fakultativa verksamheten skall rymdorganet i enlighet med bestämmelserna i bilaga III till denna konvention trygga genomförandet av program som särskilt kan omfatta:

i) projektering, utveckling, tillverkning, uppskjutning, placering i kretsbanan och kontroll av satelliter och andra rymdsystem,

ii) projektering, utveckling, tillverkning och drift av uppskjutningsanordningar och rymdtransportsystem.

2. Inom området för rymdtillämpningar kan rymdorganet i förekommande fall bedriva operativ verksamhet på de villkor som rådet bestämmer med majoritet av alla medlemsstater. När rymdorganet gör detta skall det:

a) till ifrågavarande operativa organs förfogande ställa sådana av sina egna anläggningar som kan vara till nytta för dem;

b) när så erfordras, för ifrågavarande operativa organs räkning ombesörja uppskjutning, placering i kretsbanan och kontroll av operativa tillämpningssatelliter;

c) bedriva annan verksamhet som begäres av avnämarna och godkännes av rådet.

Kostnaderna för sådan operativ verksamhet skall bestridas av de berörda avnämarna.

3. Vad beträffar den samordning och integrering av program som avses i artikel II c) skall rymdorganet i god tid från medlemsstaterna få meddelande om projekt som avser nya rymdprogram, underlätta konsultationer medlemsstaterna emellan, företa nödvändiga utvärderingar och utarbeta ändamålsenliga regler att antagas av rådet genom enhälligt beslut av alla medlemsstater. Mål och tillvägagångssätt för programmens internationalisering anges i bilaga IV.

ARTIKEL VI

Anläggningar och tjänster

1. För att genomföra de program som anförtratts det skall rymdorganet:

a) upprätthålla den interna kapacitet som är nödvändig för förberedandet och övervakningen av dess uppgifter och för detta ändamål upprätta och driva de för dess verksamhet erforderliga anläggningarna och anordningarna;

b) kunna vidtaga särskilda anstalter som medger att vissa delar av dess program genomförs genom eller i samarbete med nationella institutioner i medlemsstaterna eller som syftar till att rymdorganet skall driva vissa nationella anläggningar.

2. Medlemsstaterna och rymdorganet skall vid genomförandet av sina program eftersträva att på bästa sätt och i första hand utnyttja sina redan existerande anläggningar och tillgängliga tjänster och att rationalisera dem. De skall följaktligen inte inrätta nya anläggningar eller tjänster utan att först ha undersökt möjligheten att utnyttja de existerande resurserna.

ARTIKEL VII

Industripolitik

1. Den industripolitik som rymdorganet har att utarbeta och tillämpa med stöd av artikel II d) skall särskilt vara avsedd att:

a) tillgodose kraven från det europeiska rymdprogrammet och de samordnade nationella rymdprogrammen på ett ur kostnadssynpunkt effektivt sätt;

b) förbättra den europeiska industrins konkurrenskraft i världen genom att hävda och utveckla rymdteknologin och genom att främja rationalisering och utveckling av en industristruktur som är anpassad till marknadsbehoven, varvid i första hand samtliga medlemsstaters förefintliga industripotential skall komma till användning;

c) säkerställa att alla medlemsstater deltar på ett rättvist sätt med hänsyn till deras finansiella bidrag vid verkställandet av det gemensamma europeiska rymdprogrammet och vid därmed sammanhängande utveckling av rymdteknologin; särskilt skall rymdorganet vid genomförandet av sina program i största möjliga utsträckning ge företräde åt industriföretag i alla medlemsstater, vilka skall ha alla möjligheter att delta i arbeten av teknologiskt intresse för rymdorganets räkning;

d) tillgodogöra sig fördelarna av fri konkurrens vid anbudsgivning i samtliga fall utom då detta skulle vara oförenligt med andra fastställda mål för industripolitiken.

Andra mål kan bestämmas av rådet genom enhälligt beslut av alla medlemsstater.

Detaljerade bestämmelser för att förverkliga dessa mål lämnas i bilaga V och i regler som antas av rådet med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater och vilka skall överses med regelbundna mellanrum.

2. Rymdorganet skall för genomförande av sina program maximalt utnyttja utomstående entreprenörer i den omfattning som överensstämmer med upprätthållandet av den interna kapacitet som avses i artikel VI 1.

ARTIKEL VIII

Bärraketer och andra rymdtransportsystem

1. När rymdorganet definierar sina projekt skall det ta hänsyn till de bärraketer och andra rymdtransportsystem som utvecklats antingen inom ramen för dess program, av en medlemsstat eller med ett betydande bidrag av rymdorganet, och skall ge företräde åt dessas användning för lämpliga nyttolaster om detta inte innebär en oskäligen nackdel vid jämförelse med andra, vid den avsedda tidpunkten tillgängliga bärraketer eller rymdtransportsystem med avseende på kostnader, tillförlitlighet och projektlämplighet.

2. Om verksamhet eller program enligt artikel V omfattar användning av bärraketer eller andra rymdtransportsystem skall de deltagande staterna, när ifrågavarande program underställs rådet för godkännande eller antagande, underrätta det om den bärraket eller det rymdtransportsystem som avses. Om de deltagande staterna under programmets utförande önskar använda en annan bärraket eller ett annat rymdtransportsystem än som ursprungligen beslutats, skall rådet besluta om ändringen enligt samma regler som vid det ursprungliga godkännandet eller antagandet.

ARTIKEL IX

Bruk av anläggningar, bistånd till medlemsstater och tillhandahållande av produkter

1. Under förutsättning att det inte inkräktar på deras användning för rymdorganets egen verksamhet och program, skall det göra sina anläggningar tillgängliga för medlemsstat, som begär att få bruka dem för egna program, på den statens bekostnad. Rådet fastställer med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater de praktiska arrangemang enligt vilka anläggningarna kommer att göras tillgängliga.

2. Om en eller flera medlemsstater önskar genomföra ett projekt som ligger vid sidan av den verksamhet och de program som avses i artikel V men inom ramen för rymdorganets syfte, kan rådet med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater besluta att bevilja bistånd från rymdorganet. De kostnader som därvid uppkommer för rymdorganet skall bäras av den eller de berörda staterna.

3. a) Produkter som utvecklats inom ramen för ett av rymdorganets program skall tillhandahållas medlemsstat som deltagit i finansieringen av ifrågavarande program och vilken begär att sådana produkter tillhandahålls för dess egna syften.

Rådet fastställer med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater de praktiska arrangemangen för tillhandahållandet av sådana produkter och särskilt de rymdorganets åtgärder gentemot sina entreprenörer som syftar till att för begärande medlemsstat möjliggöra erhållandet av sådana produkter.

b) Denna medlemsstat kan hos rymdorganet begära yttrande om huruvida pris som entreprenör föreslår är att anse som rätt och skäligt och om under liknande förhållanden rymdorganet skulle anse det godtagbart vid tillgodoseende av sina egna behov.

c) Tillmötesgående av begäran som avses under denna punkt får inte förorsaka rymdorganet ytterligare kostnad; alla kostnader som härrör från sådan begäran skall bäras av begärande medlemsstat.

ARTIKEL X

Organ

Rymdorganets organ är rådet och generaldirektören, biträdd av personal.

ARTIKEL XI

Rådet

1. Rådet skall bestå av företrädare för medlemsstaterna.
2. Rådet skall sammanträda när så erfordras, antingen på delegat- eller ministernivå. Sammanträdena skall hållas där rymdorganet har sitt säte, såvida rådet inte beslutar annorlunda.
3. a) Rådet skall för en tid av två år välja ordförande och vice ordförande, vilka får omväljas en gång för ytterligare ett år. Rådets ordförande skall leda rådets arbete och ombesörja förberedandet av dess beslut, han skall underrätta medlemsstaterna om förslag för genomförande av ett fakultativt program och han skall medverka vid samordningen av rymdorganets verksamhet. Han skall upprätthålla kontakt med medlemsstaterna genom deras delegater i rådet i frågor av allmänpolitisk art som berör rymdorganet och eftersträva att harmonisera deras synpunkter i detta avseende. Under perioderna mellan rådets sammanträden skall han bistå generaldirektören med råd och av denne erhålla alla erforderliga upplysningar.
- b) Ordföranden skall biträdas av ett presidium vars sammansättning beslutas av rådet och vilket sammankallas av ordföranden. Presidiet skall vara rådgivande åt ordföranden vid förberedandet av rådets sammanträden.
4. Då rådet sammanträder på ministernivå skall det utse ordförande för sammanträdet. Nästföljande ministermöte skall sammankallas av honom.
5. Utöver övriga uppgifter som anges i denna konvention och i enlighet med dess bestämmelser skall rådet
 - a) vad beträffar verksamhet och program som avses i artikel V 1. a) i) och ii):
 - i) godkänna verksamheten och programmet med en majoritet av alla medlemsstater; beslut härom kan bara ändras genom nytt beslut som fattas med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater;
 - ii) fastställa, genom enhälligt beslut av alla medlemsstater, storleken av de tillgångar som skall ställas till rymdorganets förfogande under nästföljande femårsperiod;
 - iii) fastställa, genom enhälligt beslut av alla medlemsstater, mot slutet av tredje året av varje femårsperiod och efter granskning av rådande läge, storleken av tillgångarna för den nya femårsperiod som börjar vid utgången av detta tredje år;
 - b) vad beträffar den verksamhet som avses i artikel V 1. a) iii) och iv):
 - i) fastställa den politik som rymdorganet skall följa vid förverkligandet av sitt syfte;
 - ii) antaga, med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater, till medlemsstaterna riktade rekommendationer;
 - c) vad beträffar de fakultativa program som avses i artikel V 1. b):

- i) antaga varje program med majoritet av alla medlemsstater;
- ii) fastställa, om så erfordras, prioritetsordningen mellan programmen under dessas genomförande;
- d) antaga rymdorganets årliga arbetsplaner;
- e) i vad avser de budgeter som anges i bilaga II:
 - i) antaga rymdorganets årliga allmänna budget med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater;
 - ii) antaga varje programbudget med två tredjedels majoritet av de deltagande staterna;
- f) antaga, med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater, finansbestämmelserna och rymdorganets alla övriga finansiella arrangemang;
- g) hålla uppsikt över utgifterna för den obligatoriska och fakultativa verksamhet som avses i artikel V 1.;
- h) godkänna och publicera rymdorganets granskade årsredovisningar;
- i) antaga personalreglementet med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater;
- j) antaga, med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater, regler för beviljande av tillstånd, med beaktande av rymdorganets fredliga ändamål, till utförelse från medlemsstaternas territorier av teknologi och produkter utvecklade genom rymdorganets verksamhet eller med dess bistånd;
- k) besluta om anslutning av nya medlemsstater i enlighet med artikel XXII;
- l) besluta om de åtgärder som skall vidtagas i enlighet med artikel XXIV för den händelse medlemsstat säger upp denna konvention eller upphör att vara medlem enligt artikel XVIII;
- m) vidtaga alla andra åtgärder som erfordras för att uppfylla rymdorganets syfte inom ramen för denna konvention.

6. a) Varje medlemsstat äger en röst i rådet. Medlemsstat har dock inte rätt att rösta i frågor som uteslutande rör ett antaget program vari den inte deltagar.

b) Medlemsstat har inte rösträtt i rådet om beloppet av dess förfallna icke erlagda bidrag till rymdorganet vad beträffar all verksamhet och program som avses i artikel V i vilka den deltagar, överstiger det fastställda beloppet av dess bidrag för det löpande räkenskapsåret. Om vidare en medlemsstats förfallna icke erlagda bidrag till något av de program som avses i artikel V 1. a) ii) eller b) i vilket den deltagar, överstiger det fastställda beloppet av dess bidrag till detta program för det löpande räkenskapsåret, har denna medlemsstat inte rösträtt i rådet i frågor som uteslutande berör detta program. I sådant fall kan icke desto mindre denna medlemsstat beviljas tillstånd att rösta i rådet om minst två tredjedelar av alla medlemsstater anser att försummelsen att erlagga bidragen beror på omständigheter över vilka den inte råder.

c) Rådet är beslutfört när ombud för mer än hälften av alla medlemsstater är närvarande.

d) Såvida denna konvention inte föreskriver annat skall beslut av rådet fattas med enkel majoritet av närvarande och röstande medlemsstater.

e) När det gäller att fastställa om det föreligger enhällighet eller majoriteter enligt denna konvention skall hänsyn inte tagas till medlemsstat som inte har rösträtt.

7. Rådet skall antaga sin egen arbetsordning.

8. a) Rådet upprättar en kommitté för det vetenskapliga programmet

till vilken den underställer angelägenhet som har avseende på det obligatoriska vetenskapliga program som avses i artikel V 1. a) ii). Rådet be- myndigar denna kommitté att fatta beslut med avseende på detta pro- gram, dock alltid under hänsynstagande till rådets uppgift att fastställa storleken av tillgångarna och antaga den årliga budgeten. Rådet faststäl- ler, med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater och i enlighet med denna artikel, denna kommittés befogenheter.

b) Rådet kan upprätta sådana andra underlydande organ som erford- ras för att rymdorganet skall kunna fullgöra sitt syfte. Rådet beslutar, med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater, om upprättandet av dessa underlydande organ och fastställer deras befogenheter liksom i vilka fall de skall ha beslutsrätt.

c) Då ett underlydande organ studerar en fråga som berör endast ett av de fakultativa program som avses i artikel V 1. b) har stat som inte deltagar ingen rösträtt, såvida inte alla de deltagande staterna beslutar annorledes.

ARTIKEL XII

Generaldirektör och personal

1. a) Rådet skall med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater utnämna en generaldirektör för en bestämd tidsperiod och kan skilja honom från uppdraget med samma majoritet.

b) Generaldirektören skall vara organets högste verkställande tjänste- man och dess legale ställföreträdare. Han skall vidtaga alla åtgärder som erfordras för att leda rymdorganet, för att verkställa dess program, för att genomföra dess politik och för att fullfölja dess syfte i enlighet med rådets direktiv. Rymdorganets anläggningar skall vara underställda generaldirektören. Vad beträffar den ekonomiska administrationen av rymdorganet skall han handla i enlighet med bestämmelserna i bilaga II. Han skall avge en årlig rapport till rådet vilken skall offentliggöras. Han kan också väcka förslag om verksamhet och program liksom om åtgärder för att säkerställa fullföljandet av rymdorganets syfte. Han deltar i rymdorganets sammanträden utan rösträtt.

c) Rådet kan uppskjuta utnämningen av generaldirektör under den tidrymd som det anser påkallad, antingen i samband med denna kon- ventionens ikraftträdande eller med en vid senare tidpunkt uppkommen vakans. Beslutar rådet om uppskov skall det förordna en person att fungera i hans ställe vilken skall ha de befogenheter och det ansvar som rådet föreskriver.

2. Generaldirektören skall biträdas av vetenskaplig, teknisk och ad- ministrativ personal samt kontorspersonal i den utsträckning han anser erforderlig inom av rådet medgivna ramar.

3 a) Högre befattningshavare enligt rådets bestämmande anställs och entledigas av rådet på generaldirektörens rekommendation. Beslut om anställning och entledigande som fattas av rådet erfordrar två tredje- dels majoritet av alla medlemsstater.

b) Övrig personal anställs och entledigas av generaldirektören som handlar på rådets vägnar.

c) All personal skall anställas på grundval av sina meriter och med beaktande av att tjänsterna får en avpassad fördelning mellan med- borgare i medlemsstaterna. Beslut om anställning och dess upphörande skall stå i överensstämmelse med personalreglementet.

d) Vetenskapsmän som inte tillhör personalen och som utför forskningsarbete inom rymdorganets anläggningar lyder under generaldirektören och är skyldiga att rätta sig efter de allmänna föreskrifter som antagits av rådet.

4. Generaldirektörens och personalens skyldigheter gentemot rymdorganet skall vara av uteslutande internationell karaktär. Då de fullgör sina åligganden skall de varken begära eller mottaga instruktioner från någon regering eller från någon myndighet som står utanför rymdorganet. Varje medlemsstat skall respektera att generaldirektörens och personalens skyldigheter är av internationell karaktär och inte söka påverka dem vid uppfyllande av deras plikter.

ARTIKEL XIII

Finansiella bidrag

1. Varje medlemsstat skall bidra till kostnaderna för den verksamhet och det program som avses i artikel V 1. a) liksom i enlighet med bilaga II till rymdorganets baskostnader enligt en skala som rådet skall antaga med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater, antingen vart tredje år vid tidpunkten för den granskning som avses i artikel XI 5. a) iii) eller då rådet genom enhälligt beslut av alla medlemsstater fastställer en ny skala. Bidragsskalan skall fastställas på grundval av varje medlemsstats genomsnittliga nationalinkomst under de tre senaste år för vilka statistik finns tillgänglig, dock att

a) ingen medlemsstat skall åläggas att såsom bidrag betala mer än tjugofem procent av summan av samtliga de bidrag som fastställts av rådet för att täcka dessa kostnader;

b) rådet med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater kan besluta, i ljuset av de särskilda omständigheter som kan föreligga beträffande en medlemsstat, att för en begränsad tid nedsätta denna stats bidrag. I synnerhet om årsinkomsten per capita i en medlemsstat är mindre än ett belopp som rådet bestämt genom beslut fattat med nyssnämnd majoritet, skall detta räknas som särskild omständighet vid tillämpningen av denna bestämmelse.

2. Varje medlemsstat skall bidra till kostnaderna för genomförande av varje fakultativt program som avses i artikel V 1. b) såvida den inte formellt har förklarat sig inte intresserad att delta däri och följaktligen inte är deltagare. Såvida inte samtliga deltagande stater beslutar annat, skall bidragsskalan till ett visst program baseras på den genomsnittliga nationalinkomsten för varje deltagande stat under de tre senaste år för vilka statistik finns tillgänglig. Denna skala skall revideras antingen vart tredje år eller då rådet beslutar att fastställa en ny skala enligt punkt 1. Ingen deltagande stat skall dock på grund av skalan behöva betala bidrag överstigande tjugofem procent av summan av bidragen till programmet i fråga. Varje deltagande stats bidragsprocent skall detta oaktat uppgå till lägst tjugofem procent av dess bidragsprocent sådan den fastställts enligt bestämmelserna i punkt 1, såvida inte alla deltagande stater beslutar annorledes när programmet godkänns eller under programmets genomförande.

3. Samma statistiska system skall användas för att fastställa bidragsskalorna enligt punkterna 1. och 2. och de skall fastställas i finansreglementet.

4. a) Stat som inte tillträtt konventionen angående upprättande av

Organisationen för europeisk rymdforskning eller konventionen angående upprättande av Europeiska organisationen för utveckling och tillverkning av bärraketer för rymdfarkoster och vilken tillträder denna konvention måste utöver sina bidrag erlagga ett särskilt bidrag som beror av gällande värde av rymdorganets tillgångar. Storleken på detta särskilda bidrag fastställs av rådet med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater.

b) Betalningar som verkställs enligt a) ovan skall användas för att minska övriga medlemsstaters bidrag såvida inte rådet med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater beslutar annat.

5. Bidrag enligt bestämmelserna i denna artikel skall erläggas i enlighet med bilaga II.

6. Med iakttagande av vad rådet kan ha föreskrivit kan generaldirektören mottaga gåvor och donationer till rymdorganet under förutsättning att till dessa inte är knutna villkor som är oförenliga med rymdorganets syfte.

ARTIKEL XIV

Samarbete

1. Efter beslut av rådet som fattats enhälligt av alla medlemsstater kan rymdorganet samarbeta med andra internationella organisationer och institutioner och med regeringar, organisationer och institutioner i icke-medlemsstater och ingå avtal med dem för detta ändamål.

2. Sådant samarbete kan innebära deltagande av icke-medlemsstater eller internationella organisationer i ett eller flera av de program som avses i artikel V 1. a) ii) eller V 1. b). Om annat inte följer av beslut som kommer att fattas enligt punkt 1. skall rådet med två tredjedels majoritet av de stater som deltar i ifrågavarande program fastställa de närmare villkoren för detta samarbete. I dessa villkor kan föreskrivas att icke-medlemsstat har rösträtt i rådet när detta behandlar frågor som uteslutande berör det program i vilket den staten deltar.

3. Sådant samarbete kan även bestå i att bevilja associerat medlemskap för sådana icke-medlemsstater som åtar sig att bidra åtminstone till studier av framtida projekt i enlighet med artikel V 1. a) i). Rådet skall med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater i varje särskilt fall bestämma de närmare villkoren för varje sådant associerat medlemskap.

ARTIKEL XV

Juridisk status, privilegier och immunitet

1. Rymdorganet skall utgöra en juridisk person.

2. Rymdorganet, dess personal och sakkunniga liksom dess medlemsstaters företrädare skall åtnjuta den juridiska status, de privilegier och den immunitet som anges i bilaga I.

3. Avtal angående rymdorganets säte och de anläggningar som upprättats enligt artikel VI skall ingås mellan rymdorganet och de medlemsstater på vilkas territorier sätet och anläggningarna befinner sig.

ARTIKEL XVI

Ändringar

1. Rådet kan inför medlemsstaterna förorda ändringar i denna konvention och dess bilaga I. Medlemsstat som önskar föreslå ändring skall underrätta generaldirektören därom. Generaldirektören skall underrätta medlemsstaterna om sålunda anmält ändringsförslag minst tre månader innan rådet behandlar det.

2. Av rådet förordad ändring skall träda i kraft trettio dagar efter det att franska regeringen från samtliga medlemsstater mottagit underrättelse om deras godkännande. Franska regeringen skall underrätta samtliga medlemsstater om tidpunkten för ändringens ikraftträdande.

3. Rådet kan genom enhälligt beslut av samtliga medlemsstater ändra övriga bilagor i denna konvention under förutsättning att ändringen inte strider mot konventionen. Varje sådan ändring skall träda i kraft den dag som rådet fastställer genom enhälligt beslut av alla medlemsstater. Generaldirektören skall underrätta alla medlemsstater om sådan ändring samt om tidpunkten för dess ikraftträdande.

ARTIKEL XVII

Twister

1. Varje tvist mellan två eller flera medlemsstater eller mellan medlemsstat och rymdorganet rörande tolkning eller tillämpning av denna konvention eller dess bilagor liksom varje tvist som avses i artikel XXVI i bilaga I, vilken inte kunnat lösas av eller genom rådet, skall hänskjutas till skiljedom på begäran av part i tvisten.

2. Såvida inte de tvistande parterna annorledes beslutar skall skiljedomsförfarandet stå i överensstämmelse med denna artikel och med ytterligare regler att antagas av rådet med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater.

3. Skiljedomstolen skall bestå av tre medlemmar. Vardera parten i tvisten skall utse en skiljedomare; de två sålunda utsedda skiljedomarna skall utse den tredje som skall vara ordförande i skiljedomstolen. De ytterligare regler som nämns i punkt 2. skall fastställa det förfarande som skall följas om nomineringarna inte skett inom viss tid.

4. Medlemsstat eller rymdorganet kan om de inte är part i tvisten intervensera i förfarandet med skiljedomstolens samtycke om denna finner att de har väsentligt intresse i hur målet avgörs.

5. Skiljedomstolen skall besluta om sitt säte och själv fastställa sin arbetsordning.

6. Skiljedomstolens avgörande skall beslutas av en majoritet av dess medlemmar, vilka inte får avstå från att rösta. Avgörandet är slutgiltigt och bindande för alla parter i tvisten och kan inte överklagas. Parterna skall utan dröjsmål rätta sig efter avgörandet. I händelse av tvist angående avgörandets innebörd eller räckvidd åligger det skiljedomstolen att tolka det på begäran av endera parten.

ARTIKEL XVIII

Underlåtenhet att uppfylla förpliktelser

Medlemsstat som underlåter att uppfylla de förpliktelser den åtagit sig enligt denna konvention skall uteslutas ur rymdorganet genom beslut

av rådet som skall fattas med två tredjedels majoritet av alla medlemsstater. I sådant fall skall bestämmelserna i artikel XXIV tillämpas.

ARTIKEL XIX

Fortlöpande rättigheter och förpliktelser

Den dag då denna konvention träder i kraft skall rymdorganet övertaga samtliga rättigheter och förpliktelser från Organisationen för europeisk rymdforskning och från Europeiska organisationen för utveckling och tillverkning av bärraketer för rymdfarkoster.

ARTIKEL XX

Undertecknande och ratifikation

1. Denna konvention skall hållas öppen för undertecknande intill den 31 december 1975 av de stater som är medlemmar i Europeiska rymdkonferensen. Bilagorna till denna konvention utgör en integrerande del av den.

2. Denna konvention skall ratificeras eller godkännas. Ratifikations- eller godkännandeinstrument skall deponeras hos franska regeringen.

3. Efter det att konventionen trätt i kraft kan signatärstat delta utan rösträtt i rymdorganets sammanträden i avvaktan på att dess ratifikations- eller godkännandeinstrument deponeras.

ARTIKEL XXI

Ikraftträdande

1. Denna konvention träder i kraft då följande stater som är medlemmar i Organisationen för europeisk rymdforskning eller i Europeiska organisationen för utveckling och tillverkning av bärraketer för rymdfarkoster har undertecknat den och deponerat sina ratifikations- eller godkännandeinstrument hos franska regeringen: Konungariket Belgien, Konungariket Danmark, Franska Republiken, Italienska Republiken, Konungariket Nederländerna, Schweiziska Edsförbundet, Spanien, Förbundsrepubliken Storbritannien och Nordirland, Konungariket Sverige samt Förbundsrepubliken Tyskland. För varje stat som ratificerar, godkänner eller ansluter sig till konventionen efter dess ikraftträdande blir den bindande den dag då ifrågavarande stat deponerar sitt ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument.

2. Konventionen angående upprättande av Organisationen för europeisk rymdforskning och konventionen angående upprättande av Europeiska organisationen för utveckling och tillverkning av bärraketer för rymdfarkoster upphör att gälla den dag då denna konvention träder i kraft.

ARTIKEL XXII

Anslutning

1. Efter det att denna konvention trätt i kraft kan stat ansluta sig till den efter enhälligt beslut av samtliga medlemsstater i rådet.

2. Stat som önskar ansluta sig till denna konvention skall meddela detta till generaldirektören, som skall underrätta medlemsstaterna om

ifrågavarande begäran minst tre månader innan den underställs rådet för beslut.

3. Anslutningsinstrument skall deponeras hos franska regeringen.

ARTIKEL XXIII

Underrättelser

Franska regeringen skall underrätta alla signatärstater och anslutna stater om

- a) dagen för deposition av varje ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument,
- b) dagen för denna konventions ikraftträdande och för ändringar enligt artikel XVI 2. samt
- c) medlemsstats uppsägning av konventionen.

ARTIKEL XXIV

Uppsägning

1. När denna konvention varit i kraft under sex år kan den sägas upp av medlemsstat genom underrättelse till franska regeringen, som skall underrätta övriga medlemsstater och generaldirektören härom. Uppsägningen skall träda i kraft vid slutet av det räkenskapsår som följer på det år under vilket den delgavs franska regeringen. Efter det att uppsägningen trätt i kraft skall staten i fråga förbli skyldig att infria sin andel av betalningsanslag som motsvarar godkända avtalsbemyndiganden som utnyttjats såväl enligt de budgeter till vilka den bidrog det år under vilket underrättelse om uppsägningen lämnades franska regeringen som enligt tidigare budgeter.

2. Medlemsstat som uppsäger konventionen skall gottgöra rymdorganet för förlust av egendom på dess territorium, såvida inte ett särskilt avtal kan slutas med rymdorganet om fortsatt rätt för rymdorganet att använda denna egendom eller att fortsätta viss verksamhet på nämnda stats territorium. Sådant särskilt avtal skall i synnerhet fastställa i vilken utsträckning och på vilka villkor bestämmelserna i denna konvention fortsättningsvis skall tillämpas vid den fortsatta användningen av denna egendom och vid fortsättandet av denna verksamhet efter det att uppsägningen trätt i kraft.

3. Medlemsstat som uppsäger konventionen och rymdorganet skall tillsammans fastställa de ytterligare förpliktelser som skall åvila denna stat.

4. Staten i fråga skall behålla de rättigheter som den har förvärvat fram till den dag då uppsägningen träder i kraft.

ARTIKEL XXV

Upplösning

1. Rymdorganet skall upplösas om det vid någon tidpunkt har mindre än fem medlemsstater. Det kan upplösas vid vilken tidpunkt som helst genom överenskommelse medlemsstaterna emellan.

2. I händelse av upplösning skall rådet utse en likvidationsmyndighet med uppgift att förhandla med de stater på vilkas territorier rymdorga-

nets säte och anläggningar då är belägna. För likvidationens syften skall organisationen fortvara som juridisk person.

3. Eventuellt överskott skall fördelas mellan de stater som vid upplösningen är medlemmar i rymdorganet i förhållande till de bidrag var och en faktiskt erlagt från och med sin anslutning till denna konvention. Eventuellt underskott skall täckas av samma stater i förhållande till de bidrag som ålagts dem för det vid upplösningen löpande räkenskapsåret.

ARTIKEL XXVI

Inregistrering

Så snart denna konvention trätt i kraft skall franska regeringen låta registrera den hos Förenta Nationernas sekretariat i enlighet med artikel 102 i Förenta Nationernas stadga.

BILAGA I

Privilegier och immunitet

ARTIKEL I

Rymdorganet skall vara juridisk person. Det skall i synnerhet kunna ingå avtal, förvärva och avyttra fast och lös egendom samt vara part i rättegång.

ARTIKEL II

Rymdorganets fastigheter och lokaler skall vara okränkbara, såvida inte annat följer av artiklarna XXII och XXIII.

ARTIKEL III

Rymdorganets arkiv skall vara okränkbart.

ARTIKEL IV

1. Rymdorganet skall åtnjuta immunitet mot rättsliga och exekutiva åtgärder, dock ej

a) i den omfattning rymdorganet genom beslut av rådet uttryckligen har avstått från immunitet i särskilt fall; rådet är skyldigt att häva denna immunitet i alla de fall då dess bibehållande skulle hindra att rättvisa skipas och då den kan hävas utan att detta blir till förfång för rymdorganets intressen;

b) vid skadeståndstalan väckt av tredje man och grundad på olycka förorsakad av motorfordon tillhörande rymdorganet eller framfört för dess räkning eller i händelse av trafikförseelse vari sådant fordon är inblandat;

c) vid verkställighet av skiljedom som tillkommit enligt artikel XXV eller artikel XXVI;

d) vid utmätning enligt beslut av juridisk myndighet av lön och annan ersättning som rymdorganet är skyldigt någon av dess personal.

2. Var än rymdorganets egendom och tillgångar befinner sig skall de vara fritagna från varje form av rekvisition, konfiskation, expropriation och kvarstad. De skall också vara fritagna från varje form av administrativa eller provisoriska rättsliga tvångsåtgärder utom när sådana åtgärder tillfälligtvis kan anses nödvändiga till förhindrande av och för utredning om olyckor i vilka motorfordon är inblandat som tillhör rymdorganet eller framföres för dettas räkning.

ARTIKEL V

1. Inom ramen för sin egentliga verksamhet skall rymdorganet samt dess egendom och inkomster vara befriade från alla direkta skatter.

2. När av rymdorganet självt eller för dess räkning inköp göres eller tjänster tages i anspråk av betydande värde strängt nödvändiga för utövandet av rymdorganets egentliga verksamhet, och priset på dessa inköp eller tjänster inbegriper skatter eller avgifter, skall lämpliga åtgärder vidtagas av medlemsstaterna, närhelst det är möjligt, för att medge befrielse från dessa skatter och avgifter eller för att återbetala dem.

ARTIKEL VI

Varor som införts eller utförts av rymdorganet eller för dess räkning och vilka är strängt nödvändiga för utövandet av dess egentliga verksamhet skall vara undantagna från alla införselavgifter och utförseltullar liksom från alla förbud och restriktioner avseende införsel eller utförsel.

ARTIKEL VII

1. Vid tillämpningen av artiklarna V och VI skall rymdorganets egentliga verksamhet omfatta dess administrativa verksamhet, däri inbegripet dess åtgärder sammanhängande med socialförsäkringssystemet, liksom dess verksamhet inom områdena rymdforskning och rymdteknologi samt dessas rymdtillämpning vid fullföljande av rymdorganets syfte enligt konventionen.

2. I vilken omfattning annan tillämpning av nämnda forskning och teknologi samt verksamhet som bedrivs enligt artiklarna V 2. och IX i konventionen skall anses utgöra del av rymdorganets egentliga verksamhet skall i varje enskilt fall beslutas av rådet efter samråd med beröriga myndigheter i vederbörande medlemsstater.

3. Bestämmelserna i artikel V och VI är ej tillämpliga för sådana skatter och avgifter vilka inte utgör annat än vederlag för tjänster från det allmännas sida.

ARTIKEL VIII

Befrielse från skatter eller avgifter skall inte beviljas enligt artiklarna V och VI för inköp och införsel av varor eller för utförda tjänster vilka är avsedda för rymdorganets personalmedlemmars personliga räkning.

ARTIKEL IX

1. Varor som förvärvats enligt artikel V eller införts enligt artikel VI får inte säljas eller bortsäskas annat än på villkor som fastställts av de medlemsstater som beviljat befrielsen.

2. Överföring av varor eller tjänster mellan rymdorganets säte och anläggningar eller mellan dess olika anläggningar eller, i syfte att genomföra något av rymdorganets program, mellan dem och en nationell institution i en medlemsstat skall ej underkastas något slag av pålagor eller restriktioner; om så erfordras skall medlemsstaten vidtaga alla lämpliga åtgärder för att medge befrielse från eller återbetalning av sådana pålagor eller för att häva sådana restriktioner.

ARTIKEL X

Distributionen av publikationer och annat informationsmaterial som sändes till eller från rymdorganet skall inte underkastas några inskränkningar.

ARTIKEL XI

Rymdorganet får mottaga och inneha varje slag av tillgångar, valutor, kontanter och värdehandlingar; det får fritt avyttra dem för varje ändamål som förutses i konventionen samt inneha konton i vilket mynslag som helst i den omfattning som erfordras för att det skall kunna uppfylla sina förpliktelser.

ARTIKEL XII

1. Vad beträffar befordran av dess tjänstemeddelanden och alla dess dokument skall rymdorganet åtnjuta behandling som inte är mindre förmånligt än den som av varje medlemsstat medges andra internationella organisationer.

2. Rymdorganets tjänstemeddelanden får inte bli föremål för censur med vilket kommunikationsmedel de än befordras.

ARTIKEL XIII

Medlemsstat skall vidtaga alla lämpliga åtgärder för att underlätta inresa till, uppehåll inom samt utresa från dess territorium för rymdorganets anställda.

ARTIKEL XIV

1. Medlemsstaternas företrädare skall vid fullgörandet av sina uppgifter och under resa till och från sammanträdesorten åtnjuta följande privilegier och immunitet:

a) immunitet mot anhållande och frihetsberövande samt mot beslagtagande av deras personliga resgods;

b) immunitet mot rättsliga åtgärder, även efter det att de fullgjort sitt uppdrag, beträffande handlingar, däri inbegripet skriftliga och muntliga uttalanden, som utförts av dem under fullgörandet av deras uppgifter; denna immunitet skall dock inte gälla i händelse av trafikföreselse som begåtts av företrädare för en medlemsstat, ej heller i händelse av skada som förorsakats av motorfordon tillhörigt eller framfört av denne;

c) okränkbarhet för alla deras tjänsteskrivelser och dokument;

d) rätt att använda chiffer och rätt att mottaga dokument eller korrespondens med kurir eller i förseglad kurirsäck;

e) befrielse för dem själva och deras äkta makar från alla åtgärder som begränsar deras inresa och från formaliteter sammanhängande med registrering av utlänningar;

f) samma lättnader beträffande valuta- och växlingsbestämmelser, som medges utländska regeringsrepresentanter på tillfälliga tjänsteuppdrag;

g) samma tullättnader beträffande deras personliga resgods som tillkommer diplomatiska företrädare.

2. Privilegier och immunitet beviljas medlemsstaternas företrädare inte för att tillgodose dem personligen utan för att säkerställa fullständigt oberoende vid fullgörandet av deras uppgifter hos rymdorganet. Följaktligen är en medlemsstat skyldig att avstå från immuniteten för sin företrädare i alla de fall då dess bibehållande skulle hindra att rättvisa skipas och då den kan avstås utan att det syfte förfelas för vilket den beviljats.

ARTIKEL XV

Utöver de privilegier och den immunitet som avses i artikel XVI åtnjuter rymdorganets generaldirektör liksom, då tjänsten inte är tillsatt, den person som förordnats i hans ställe de privilegier och den immunitet som tillkommer diplomatiska företrädare med jämförbar ställning.

ARTIKEL XVI

Medlemmar av rymdorganets personal

a) skall även sedan de lämnat sin anställning hos rymdorganet åtnjuta immunitet mot rättsliga åtgärder beträffande handlingar som utförts av dem under utövande av deras tjänst, däri inbegripet muntliga och skriftliga uttalanden; denna immunitet skall dock inte gälla i händelse av trafikförseelse som begåtts av medlem av rymdorganets personal, ej heller i händelse av skada som förorsakats av motorfordon tillhörigt eller framfört av denne;

b) skall vara befriade från alla skyldigheter beträffande militärtjänst;

c) skall åtnjuta okränkbarhet för alla sina tjänsteskrivelser och dokument;

d) skall åtnjuta samma förmåner beträffande åtgärder som begränsar invandring och reglerar registrering av utlänningar som vanligen tillkommer personal i internationella organisationer; samma förmåner skall åtnjutas av dem av deras familjemedlemmar som tillhör deras hushåll;

e) skall åtnjuta samma privilegier beträffande valutabestämmelser som vanligen beviljas personal i internationella organisationer;

f) skall vid internationella kriser åtnjuta samma möjligheter till repatriering som diplomatiska företrädare; samma förmåner skall åtnjutas av dem av deras familjemedlemmar som tillhör deras hushåll;

g) skall ha rätt att tullfritt införa sina möbler och personliga tillhörigheter då de tillträder sin befattning i ifrågavarande medlemsstat samt rätt att avgiftsfritt utföra sina möbler och personliga tillhörigheter då deras tjänstgöring upphör i denna medlemsstat, i båda fallen dock på de villkor som befinnes nödvändiga av den medlemsstat på vars territorium denna rätt utövas.

ARTIKEL XVII

Sakkunniga som inte tillhör den personal som avses i artikel XVI skall vid fullgörandet av sina uppgifter för rymdorganet eller då de utför uppdrag för dess räkning åtnjuta följande privilegier och immunitet i den utsträckning de är nödvändiga för fullgörandet av deras uppgifter, däri inbegripet resor som företas vid fullgörandet av deras uppgifter och andra sådana uppdrag:

a) immunitet mot rättsliga åtgärder beträffande handlingar som utförts av dem under utövandet av deras tjänst, däri inbegripet muntliga eller skriftliga uttalanden, utom i händelse av trafikförseelse som begåtts av en sakkunnig eller i händelse av skada som förorsakats av motorfordon tillhörigt eller framfört av denne; de sakkunniga skall åtnjuta denna immunitet även sedan deras anställning hos rymdorganet upphört;

b) okränkbarhet för alla deras tjänsteskrivelser och dokument;

c) samma förmåner beträffande penning- och valutabestämmelser samt beträffande deras personliga resgods som beviljas utländska regeringsombud på tillfälliga tjänsteuppdrag.

ARTIKEL XVIII

1. På de villkor och i enlighet med det tillvägagångssätt som rådet fastställt skall generaldirektören och rymdorganets personal bli föremål för beskattning till förmån för rymdorganet av deras löner och andra ersättningar som utbetalats av detsamma. Nämnade löner och ersätt-

ningar skall undantas från nationell inkomstskatt; medlemsstaterna behåller dock rätten att beakta dessa löner och ersättningar vid beräkningen av den skatt som pålägges inkomst från andra källor.

2. Bestämmelserna i punkt 1. skall inte tillämpas på livräntor och pensioner som betalas av rymdorganet till tidigare generaldirektörer och personal.

ARTIKEL XIX

Artiklarna XVI och XVIII skall tillämpas på alla kategorier personal på vilka rymdorganets personalreglemente är tillämpligt. Rådet skall besluta på vilka kategorier sakkunniga artikel XVII skall tillämpas. Namnen på den personal och de sakkunniga som avses i denna artikel liksom deras titlar och adresser skall tid efter annan meddelas medlemsstaterna.

ARTIKEL XX

För den händelse rymdorganet upprättar ett eget socialförsäkrings-system skall rymdorganet, generaldirektören och personalen befrias från alla obligatoriska avgifter till nationella socialförsäkringsorgan, såvida annat inte följer av överenskommelser med medlemsstaterna som träffats enligt artikel XXVIII.

ARTIKEL XXI

1. De privilegier och den immunitet varom stadgas i denna bilaga har inte beviljats rymdorganets generaldirektör, personal och sakkunniga för att tillgodose dem personligen. De har tillkommit uteslutande för att under alla omständigheter säkerställa obehindrad verksamhet för rymdorganet samt fullständigt oberoende för de personer som de beviljats.

2. Generaldirektören är skyldig att häva förekommande immunitet i alla de fall då dess bibehållande skulle hindra att rättvisa skipas och då den kan avstås utan förfång för rymdorganets intressen. Vad beträffar generaldirektören är rådet behörigt att häva honom tillkommande immunitet.

ARTIKEL XXII

1. Rymdorganet skall alltid samarbeta med medlemsstaternas behöriga myndigheter för att underlätta rättskipningen, för att säkerställa att ordningsbestämmelser, bestämmelser beträffande explosiva och eldfarliga varor, rörande allmän hälsovård och arbetarskydd liksom annan liknande nationell lagstiftning efterlevs samt för att förhindra missbruk av de privilegier, den immunitet och de lättnader varom stadgas i denna bilaga.

2. Villkoren för det samarbete varom talas i punkt 1. kan fastställas i de tilläggsöverenskommelser som avses i artikel XXVIII.

ARTIKEL XXIII

Varje medlemsstat bibehåller sin rätt att vidtaga alla för dess säkerhet ändamålsenliga försiktighetsåtgärder.

ARTIKEL XXIV

Ingen medlemsstat är skyldig bevilja egna medborgare eller personer, som vid den tidpunkt då de tillträder sin tjänst i medlemsstaten i fråga

är stadigvarande bosatta där, de privilegier och den immunitet varom stadgas i artiklarna XIV, XV, XVI b), e) och g) samt XVII c).

ARTIKEL XXV

1. När rymdorganet ingår skriftliga kontrakt utom sådana som ingås i enlighet med personalreglementet skall det i dessa förutse skiljedom. Den skiljedoms klausul eller det särskilda skiljeavtal som ingåtts i detta syfte skall ange vilken lag som skall vara tillämplig och det land där skiljedomarna skall sammanträda. Detta lands skiljemannaförfarande skall vara det som tillämpas.

2. Sådan skiljedom skall verkställas i enlighet med gällande bestämmelser i den stat där verkställighet sökes.

ARTIKEL XXVI

Medlemsstat kan hänskjuta till den internationella skiljedomstol som avses i artikel XVII i konventionen varje tvist

- a) som uppkommit till följd av skada förorsakad av rymdorganet;
- b) som avser annan utomobligatorisk förpliktelse för rymdorganet;
- c) som berör generaldirektören, någon personalmedlem eller sakkunnig i rymdorganet och i vilken vederbörande kan åberopa immunitet mot rättsliga åtgärder enligt artiklarna XV, XVI a) eller XVII a), förutsatt att denna immunitet inte hävts i enlighet med artikel XXI. I sådana tvister där immunitet mot rättsliga åtgärder åberopas enligt artiklarna XVI a) eller XVII a) skall rymdorganet inträda såsom ansvarigt i de berörda personernas ställe.

ARTIKEL XXVII

Rymdorganet skall vidtaga lämpliga åtgärder för att på ett tillfredsställande sätt bilägga tvister som uppstår mellan rymdorganet och generaldirektören, någon personalmedlem eller sakkunnig och vilka rör deras anställningsförhållanden.

ARTIKEL XXVIII

Rymdorganet kan efter beslut av rådet ingå tilläggsöverenskommelse med en eller flera medlemsstater för tillämpning av bestämmelserna i denna bilaga i förhållande till sådan stat eller sådana stater samt för vidtagande av andra åtgärder för att säkerställa att rymdorganet är verksamt på ett effektivt sätt och att dess intressen tryggas.

BILAGA II

Finansiella bestämmelser

ARTIKEL I

1. Rymdorganets räkenskapsår skall löpa från och med den 1 januari till och med den 31 följande december.

2. Generaldirektören skall senast den 1 september varje år till medlemsstaterna överlämna:

- a) förslag till allmän budget,
- b) förslag till programbudgeter.

3. Den allmänna budgeten skall omfatta:

a) en utgiftsdel som visar de beräknade utgifterna avseende den verksamhet som avses i artikel V 1. a) i), iii) och iv) i konventionen, inberäknat de fasta baskostnaderna, liksom avseende de rörliga baskostnaderna och kostnaderna för stödfunktioner beträffande de program som avses i artikel V 1. a) ii) och V 1. b) i konventionen; de fasta och de rörliga baskostnaderna och kostnaderna för stödfunktioner skall definieras i finansreglementet; utgiftsberäkningarna skall fördelas på verksamhetsområden och kostnadsslag;

b) en inkomstdel som visar

i) alla medlemsstaters bidrag till utgifterna för den verksamhet som avses i artikel V 1. a) i), iii) och iv) i konventionen, inbegripet de fasta baskostnaderna;

ii) bidragen från deltagande stater till de rörliga baskostnaderna och kostnaderna för stödfunktioner som enligt finansreglementet belastar de program som avses i artikel V 1. a) ii) och V 1. b) i konventionen.

iii) övriga inkomster.

4. Varje programbudget skall omfatta:

a) en utgiftsdel som visar

i) de beräknade direkta utgifterna för programmet, fördelade på de kostnadsslag som definierats i finansreglementet;

ii) de beräknade rörliga baskostnader och kostnader för stödfunktioner som belastar programmet;

b) en inkomstdel som visar

i) deltagande staters bidrag till de direkta utgifter som avses i punkten a) i);

ii) övriga inkomster;

iii) upplysningsvis, deltagande staters bidrag till de rörliga baskostnader och kostnader för stödfunktioner som avses i punkten a) ii) sådana de fastställts i den allmänna budgeten.

5. Rådet skall godkänna den allmänna budgeten och varje programbudget före ingången av varje räkenskapsår.

6. Den allmänna budgeten och programbudgeterna skall utarbetas och genomföras enligt finansreglementet.

ARTIKEL II

1. Om omständigheterna påkallar detta kan rådet begära att generaldirektören till det framlägger en reviderad budget.

2. Avgörande som innebär ytterligare utgifter skall inte anses ha godkänts förrän rådet godkänt generaldirektörens beräkningar av de ytterligare utgifterna.

ARTIKEL III

1. Om rådet begär detta skall generaldirektören i den allmänna budgeten eller i programbudgeten i fråga taga med utgiftsberäkningar för kommande år.

2. I samband med antagande av rymdorganets årliga budgeter skall rådet på nytt pröva medelstillgången och vidtaga erforderliga justeringar i ljuset av förändringar i prisnivån och oförutsedda ändringar under programmens utförande.

ARTIKEL IV

1. De utgifter som godkänts för verksamhet som avses i artikel V i konventionen skall täckas genom bidrag som fastställts enligt artikel XIII i konventionen.

2. Då en stat ansluter sig till konventionen enligt dess artikel XXII, skall bidragen från övriga medlemsstater fastställas på nytt. En ny bidragsskala, som skall träda i kraft på den dag som rådet beslutar, skall upprättas på grundval av nationalinkomststatistik för de år som lades till grund vid fastställandet av gällande bidragsskala. Återbetalningar skall verkställas i förekommande fall för att storleken av de bidrag alla medlemsstater erlagt för det löpande året skall stå i överensstämmelse med rådets beslut.

3. a) De närmare bestämmelserna om betalning av bidragen vilka skall säkerställa att rymdorganet har en tillfredsställande finansiering skall fastställas i finansreglementet.

b) Generaldirektören skall meddela medlemsstaterna storleken av deras bidrag och de tidpunkter då betalning skall verkställas.

ARTIKEL V

1. Rymdorganets budgeter skall uttryckas i kontoenheter fixerade till 0,88867088 gram rent guld. Rådet kan efter enhälligt beslut av alla medlemsstaterna antaga en annan definition av kontoenheten.

2. Varje medlemsstat erlägger sitt bidrag i sin egen valuta.

ARTIKEL VI

1. Generaldirektören skall sörja för att alla inkomster och utgifter noggrant bokföres. Vid räkenskapsårets slut skall generaldirektören i enlighet med finansreglementet göra upp särskilda årsredovisningar för varje program som avses i artikel V i konventionen.

2. Redovisningen, budgeten och den finansiella förvaltningen såväl som alla övriga åtgärder av finansiell innebörd skall granskas av en revisionskommission. Med två tredjedels majoritet av alla medlemsstaterna skall rådet utse de medlemsstater som i rättvis turordning skall anmodas utse revisorer att tjänstgöra i denna kommission, företrädesvis bland deras egna högre tjänstemän, och skall bland dessa med samma majoritet utse kommissionens ordförande för en tidrymd inte överstigande tre år.

3. Revisionen, som skall äga rum på grundval av vederbörlig dokumentation och om så erfordras på ort och ställe, skall syfta till att be styrka att utgifterna står i överensstämmelse med budgetberäkningarna

och att bokföringen är lagenlig och riktig. Kommissionen skall vidare avlägga rapport om den ekonomiska förvaltningen av organets finansiella resurser. Vid slutet av varje räkenskapsår skall kommissionen utarbeta en rapport som skall antagas genom majoritetsbeslut av dess medlemmar och därefter tillställas rådet.

4. Revisionskommissionen skall utföra de ytterligare uppgifter som anges i finansreglementet.

5. Generaldirektören skall lämna revisorerna alla de upplysningar och all den hjälp som de kan behöva för att utföra sina uppgifter.

*BILAGA III***Fakultativa program som omfattas av artikel V 1. b) i konventionen****ARTIKEL I**

1. Om förslag att genomföra ett fakultativt program som omfattas av artikel V 1. b) i konventionen framlägges skall rådets ordförande delgiva alla medlemsstater detta för prövning.

2. När rådet enligt artikel XI 5. c) i) i konventionen godkänt att ett fakultativt program genomföres inom ramen för rymdorganet, skall varje medlemsstat som inte har för avsikt att delta i programmet inom tre månader formellt förklara att den inte är intresserad att delta däri; de deltagande staterna skall utarbeta en deklaration som, om annat inte följer av artikel III 1., fastställer deras åtaganden i vad avser

a) programmets olika faser;

b) förutsättningarna för dess utförande, inbegripet tidsplanen, den indikativa finansiella ramen och delramarna för programfaserna samt andra bestämmelser för dess förvaltning och genomförande;

c) bidragsskalan, fastställd enligt artikel XIII 2. i konventionen;

d) det första bindande finansiella åtagandets varaktighet och belopp.

3. Deklarationen skall överlämnas till rådet för kännedom samtidigt som ett förslag till regler för utförandet underställes rådet för godkännande.

4. Om deltagande stat inte kan godtaga bestämmelserna i deklarationen och i reglerna för programmets utförande inom den tidrymd som deklarationen fastställer, upphör den att vara deltagande stat. Annan medlemsstat kan senare bli deltagande stat genom att godtaga dessa bestämmelser på villkor som skall fastställas med de deltagande staterna.

ARTIKEL II

1. Programmet skall utföras enligt konventionens bestämmelser och, såvida annat inte stadgas i denna bilaga eller i reglerna för programmets utförande, enligt de regler och det förfarande som gäller för rymdorganet. Beslut av rådet skall fattas i enlighet med denna bilaga och med reglerna för programmets utförande. I avsaknad av uttryckliga bestämmelser i denna bilaga eller reglerna för programmets utförande skall de röstregler som fastställts i konventionen eller rådets procedurregler tillämpas.

2. Beslut att sätta igång en ny fas skall fattas med två tredjedels majoritet av alla deltagande stater, förutsatt att denna majoritet representerar minst två tredjedelar av bidragen till programmet. Om beslut att sätta igång en ny fas inte kan fattas skall de deltagande stater som inte desto mindre önskar fortsätta programmet rådgöra sinsemellan och fastställa villkoren för dess fortsättning. De skall meddela rådet i enlighet härmed vilket skall vidtaga de åtgärder som kan erfordras.

ARTIKEL III

1. När programmet omfattar en projektdefinitionsfas skall de deltagande staterna vid fasens slut göra en ny beräkning av kostnaderna

för programmet. Om beräkningen visar att kostnaderna för den i artikel I omnämnda indikativa finansiella ramen överskrids med mer än 20 % kan deltagande stat frånträda programmet. De stater som inte desto mindre önskar fortsätta programmet skall rådgöra sinsemellan och fastställa villkoren för dess fortsättning. De skall meddela rådet i enlighet härmed vilket skall vidtaga de åtgärder som kan erfordras.

2. Under varje fas sådan den bestämts i deklarationen skall rådet med två tredjedels majoritet av alla deltagande stater antaga årliga budgeter inom ifrågavarande finansiella ram eller delramar.

3. Rådet skall fastställa en procedur som möjliggör revidering av den finansiella ramen eller de finansiella delramarna i händelse av prisnivåvariationer.

4. Då en finansiell ram eller en finansiell delram måste revideras av andra orsaker än dem som avses i punkterna 1. och 3. skall de deltagande staterna tillämpa följande förfarande:

a) Ingen deltagande stat skall ha rätt att frånträda programmet om det inte föreligger ett ackumulerat kostnadsöverskridande om mer än 20 % av den ursprungliga finansiella ramen eller av den reviderade ram som fastslagits i enlighet med det förfarande som fastställts i punkt 1.

b) I händelse av större ackumulerade kostnadsöverskridanden än 20 % av den finansiella ramen i fråga kan deltagande stat frånträda programmet. De stater som inte desto mindre önskar fullfölja programmet skall rådgöra sinsemellan, fastställa villkoren för dess fortsättning och i enlighet härmed meddela rymdorganets råd, som vidtar de åtgärder som kan erfordras.

ARTIKEL IV

Rymdorganet skall för de deltagande staternas räkning vara ägare till satelliterna, rymdsystemen och övriga föremål som tillverkats inom ramen för programmet liksom av de anläggningar och den utrustning som förvärvats för dess utförande. Överlåtelse av äganderätten beslutas av rådet.

ARTIKEL V

1. Konventionens uppsägning av en medlemsstat skall innebära att den frånträder alla de program i vilka den deltagar. Artikel XXIV i konventionen skall tillämpas på de rättigheter och förpliktelser som härrör från dessa program.

2. Beslut att avbryta ett program enligt artikel II 2. eller att frånträda det enligt artikel III 1. och III 4. b) skall träda i kraft den dag då rådet mottager de upplysningar som avses i nämnda artiklar.

3. Deltagande stat som beslutar att avbryta ett program enligt artikel II 2. eller som frånträder ett program enligt artikel III 1. och III 4. b) skall behålla de rättigheter som de deltagande staterna förvärvat fram till den dag då frånträddandet trädde i kraft. Från denna dag kan ingen ytterligare rättighet eller förpliktelse uppkomma från den del av programmet, vari staten i fråga inte längre deltar. Den skall förbli skyldig att infria sin andel av betalningsanslag som motsvarar godkända kontraktsbemyndiganden under löpande eller föregående räkenskapsår och vilka avser den programfas som håller på att utföras. De deltagande staterna kan dock enhälligt överenskomma i deklarationen att en medlemsstat som beslutar att avbryta eller frånträda ett program skall vara förpliktad att erlagga hela sin andel av programmets ursprungliga ram eller delramar.

ARTIKEL VI

1. De deltagande staterna kan med två tredjedels majoritet av alla deltagande stater vilka företräder minst två tredjedelar av bidragen till programmet besluta att avbryta ett program.

2. Rymdorganet skall underrätta de deltagande staterna om att programmet fullbordats i enlighet med reglerna för dess genomförande. Dessa regler skall upphöra att gälla så snart sådan underrättelse mottagits.

*BILAGA IV***Internationalisering av nationella program****ARTIKEL I**

Internationaliseringen av nationella program har till huvudsyfte att åstadkomma att varje medlemsstat skall erbjuda andra medlemsstater möjlighet att inom ramen för rymdorganet delta i varje nytt civilt rymdprojekt som den ämnar genomföra, antingen ensam eller i samarbete med annan medlemsstat. I detta syfte

a) skall varje medlemsstat underrätta rymdorganets generaldirektör om varje projekt av detta slag innan dess fas B påbörjas (projektdefinitionsfasen);

b) bör tidsplanen och innehållet i förslag till projektdeltagande göra det möjligt för andra medlemsstater att svara för en betydande del av arbetet med projektet; rymdorganet skall i ett tidigt skede upplysas om de eventuella skäl som förhindrar detta samt om de villkor som den initiativtagande medlemsstaten kan önska ställa upp för överlåtandet av arbete på andra medlemsstater;

c) skall den medlemsstat som tagit initiativ till projektet förklara den föreslagna uppläggningsen av projektets tekniska ledning och angiva skälen därför;

d) skall den medlemsstat som tagit initiativ till projektet göra sitt bästa för att ta hänsyn till samtliga rimliga svar med förbehåll för att överenskommelse nås om kostnadsnivån och sättet för fördelningen av kostnaderna och arbetet inom ramen för den tidsplan som krävs av projektbesluten; den skall sedan framlägga ett formellt förslag i enlighet med bilaga III såvida projektet skall utföras enligt villkoren i nämnda bilaga;

e) skall utförandet av ett projekt inom ramen för rymdorganet inte uteslutas bara därför att det inte lyckats att få andra medlemsstater att delta i den omfattning som ursprungligen föreslagits av den medlemsstat som tagit initiativ till projektet.

ARTIKEL II

Medlemsstaterna skall göra sitt bästa för att säkerställa att de bilaterala eller multilaterala rymdprojekt som de genomför i samarbete med icke-medlemsstater inte inverkar menligt på rymdorganets vetenskapliga, ekonomiska eller industriella syften. De skall i synnerhet

a) upplysa rymdorganet om sådana projekt i den mån de anser att detta inte skulle menligt inverka på projekten;

b) diskutera sålunda delgivna projekt med de övriga medlemsstaterna i syfte att skapa en ram för ett bredare deltagande. Om ett bredare deltagande befinnes möjligt skall de förfaranden som fastställts i artikel I b)—e) tillämpas.

BILAGA V

Industripolitik

ARTIKEL I

1. Vid genomförandet av den industripolitik som avses i artikel VII i konventionen skall generaldirektören handla i överensstämmelse med bestämmelserna i denna bilaga och rådets direktiv.

2. Rådet skall hålla överblick över potentialen och strukturen hos industrin med tanke på rymdorganets verksamhet, särskilt

- a) industrins allmänna struktur och industrigrupperingar;
 - b) önskvärd specialiseringsgrad inom industrin och metoder att uppnå den;
 - c) samordningen av tillämplig nationell industripolitik;
 - d) växelverkan med andra internationella organs tillämpliga industripolitik;
 - e) förhållandet mellan industriell produktionskapacitet och möjliga marknader;
 - f) organiserandet av kontakter med industrin;
- för att rådet skall kunna övervaka och om så erfordras anpassa rymdorganets industripolitik.

ARTIKEL II

1. Vid utläggning av kontrakt skall rymdorganet giva företräde åt medlemsstaternas industri och organisationer. Inom varje fakultativt program som omfattas av artikel V 1. b) i konventionen skall dock särskilt företräde lämnas åt de deltagande staternas industri och organisationer.

2. Rådet skall fastställa om och i vilken omfattning rymdorganet kan avvika från ovannämnda preferensbestämmelser.

3. Frågan om ett företag skall anses tillhöra en av medlemsstaterna skall avgöras i ljuset av följande omständigheter: platsen för företagets säte, dess beslutscentra och forskningscentra samt det territorium på vilket arbetet skall utföras. I tveksamma fall skall rådet avgöra om ett företag skall betraktas såsom hörande till en av medlemsstaterna eller inte.

ARTIKEL III

1. I ett tidigt skede av upphandlingen och innan anbudsinfordran sänds ut skall generaldirektören för rådets godkännande underställa det sitt förslag till den upphandlingspolitik som skall följas för varje kontrakt,

- a) vars beräknade värde överstiger gränser som närmare anges i reglerna för industripolitiken och vilka beror av arbetets art; eller
- b) vilket enligt generaldirektörens mening inte tillfredsställande täckes av reglerna för industripolitiken eller av ytterligare riktlinjer som rådet fastställt eller vilket kan komma i konflikt med dessa regler eller riktlinjer.

2. De i punkt 1. b) omnämnda riktlinjerna skall fastställas från tid till annan av rådet om det anser dem kunna vara till hjälp för att sär-

skilja de områden inom vilka förhandsgranskning är nödvändig enligt punkt 1.

3. Rymdorganets kontrakt skall avslutas direkt av generaldirektören och utan vidare indragande av rådet utom i följande fall:

a) då värderingen av mottagna anbud föranleder en rekommendation av leverantör som strider mot antingen av rådet tidigare givna instruktioner enligt villkoren i punkt 1. eller allmänna riktlinjer för industripolitiken som antagits som följd av rådets studier enligt artikel I 2.; generaldirektören skall då underställa rådet ärendet för avgörande varvid han skall utveckla skälen varför han anser en avvikelse nödvändig samt ange huruvida ett annat rådsbeslut tekniskt, operationellt eller på annat sätt skulle utgöra ett välbetänkt alternativ;

b) då rådet av särskilda skäl har beslutat att företaga ny granskning innan ett kontrakt avslutas.

4. Generaldirektören skall med regelbundna mellanrum som skall närmare bestämmas rapportera till rådet om kontrakt som avslutats under den gångna perioden samt om de kontraktsåtgärder som planerats för den följande perioden så att rådet kan följa hur organets industripolitik förverkligas.

ARTIKEL IV

Den geografiska fördelningen av alla rymdorganets kontrakt skall regleras genom följande allmänna regler:

1. En medlemsstats totala utbyteskoefficient skall utgöras av förhållandet mellan dess procentuella andel av det totala värdet av de kontrakt som placerats bland alla medlemsstaterna och dess procentuella andel av de totala bidragen. Vid beräkning av denna totala utbyteskoefficient skall dock hänsyn inte tas till kontrakt som placerats i eller bidrag erlagda av medlemsstaterna inom ramen för ett program som beslutats:

a) enligt artikel VIII i konventionen om upprättande av Organisationen för europeisk rymdforskning, förutsatt att den tillämpliga överenskommen innehåller bestämmelser därom eller att alla deltagande stater senare enhälligt samtycker därtill;

b) enligt artikel V 1. b) i denna konvention förutsatt att alla ursprungligen deltagande stater enhälligt samtycker därtill.

2. Vid beräkning av utbyteskoefficienterna skall värdet av varje kontrakt vägas med en faktor som beror av dess teknologiska intresse. Vägningfaktorerna skall närmare bestämmas av rådet. Mer än en vägningfaktor kan tillämpas för ett och samma kontrakt då det har ett betydande värde.

3. Fördelningen av de av rymdorganet utlagda kontrakten bör i idealfallet leda till att samtliga stater får den totala utbyteskoefficienten 1.

4. Utbyteskoefficienten skall beräknas kvartalsvis och visas ackumulerad för de formella granskningar som avses i punkt 5.

5. Formella granskningar av hur kontrakten fördelats geografiskt skall äga rum vart tredje år.

6. Kontraktsfördelningen mellan två formella granskningar bör vara sådan att vid tidpunkten för varje formell granskning den ackumulerade utbyteskoefficienten för varje medlemsstat inte avsevärt avviker från idealvärdet. För den första treårsperioden har nedre gränsen för den ackumulerade utbyteskoefficienten fastställts till 0,8. Vid tiden för

varje formell granskning kan rådet ändra värdet av denna nedre gräns för följande treårsperiod. Den får dock aldrig understiga 0,8.

7. Särskilda beräkningar av utbyteskoefficienten skall göras och rapporteras till rådet för olika slag av kontrakt som detta skall närmare ange, särskilt vad beträffar avancerade forsknings- och utvecklingskontrakt och kontrakt avseende projektrelaterad teknologi. Generaldirektören skall med regelbundna mellanrum, som skall närmare anges, diskutera dessa beräkningar med rådet för att nå fram till vilka åtgärder som erfordras för att rätta till eventuella brister i jämviktsläget.

ARTIKEL V

1. Om en medlemsstats totala utbyteskoefficient vid någon av de formella granskningar som skall företagas vid slutet av varje treårsperiod befinnes understiga den nedre gräns som angivits i artikel IV 6. skall generaldirektören framlägga förslag för rådet, ågnade att rätta till situationen inom ett år. Dessa förslag skall hållas inom ramen för rymdorganets regler för utläggning av kontrakt.

2. Om bristerna i jämviktsläget kvarstår efter denna ettårsperiod skall generaldirektören underställa rådet förslag i vilka behovet att rätta till situationen tar över rymdorganets regler för utläggning av kontrakt.

ARTIKEL VI

Beslut som är industripolitiskt motiverat och vilket har till följd att visst företag eller viss organisation i medlemsstat utesluts från att konkurrera om rymdorganets kontrakt inom ett visst område fordrar medgivande av den medlemsstaten.

TILL BEKRÄFTELSE HÄRAV har undertecknade därtill vederbörligen befullmäktigade av sina respektive regeringar underskrivit denna konvention.

SOM SKEDDE i Paris den 30 maj 1975 på tyska, engelska, spanska, franska, italienska, holländska och svenska språken vilka samtliga har samma vitsord, i ett enda original som skall deponeras i franska regeringens arkiv och denna skall tillställa samtliga signatärstater och anslutna stater bestyrkta avskrifter härav.

Texter till denna konvention som avfattats på andra officiella språk i rymdorganets medlemsstater skall bestyrkas genom enhälligt beslut av samtliga medlemsstater. Dessa texter skall deponeras i franska regeringens arkiv och denna skall tillställa samtliga signatärstater och anslutna stater bestyrkta avskrifter härav.

För Förbundsrepubliken Tyskland

För Konungariket Belgien

För Konungariket Danmark

För Spanien

För Franska Republiken

För Italienska Republiken

För Konungariket Nederländerna

För Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland

För Konungariket Sverige

För Schweiziska Edsförbundet